

SOFOKLÉS

**OIDIPÚS
NA KOLÓNU**

406 - zeman
kraj 5 let posvátka (471)

Thébský král Oidipús poznal, že zabil svého otce Láia a vzal si za manželku vlastní matku Iokastu, jak mu předurčovala věštba. Hnán hrůzou a bolestí nad tímto poznáním se oslepil a chtěl odejít ze země do vyhnanství. Jeho švagr Kreón, který se ujal vlády, mu však odchod povolil teprve po dlouhém čase, kdy si Oidipús už ve vlasti přivykl a nerad z ní odcházel. Na cestě ho provázela dcera Antigoné, zatímco synové Eteoklés a Polyneikés nechali otce odejít a nikterak se ho neujali. Po dlouhém a strastiplném bloudění přišel Oidipús s Antigonou na pahorek Kolónos v blízkosti Athén k posvátnému háji Eumenid.

OSOBY

OIDIPÚS, někdejší král v Thébách
ANTIGONÉ, jeho dcera
ISMÉNÉ, druhá dcera
POLYNEIKÉS, Oidipův syn
KREÓN, Oidipův švagr, vládce thébský
THÉSEUS, král athénský
Kolónský OBČAN
POSEL
SBOR patnácti domácích starců

Děj se odehrává u háje Eumenid na kolónském vrchu
nedaleko Athén

V pozadí je háj zasvěcený Ertným, bohyním pomsty. Před hájem je skalní útes. Vpravo v dálce je vidět Athény. Po cestě k háji se ubírá nešťastný Oidipús, zbídačelý, zestárlý, v žalostném oděvu. Antigoné, jeho dcera, ho vede za ruku. V blízkosti je jezdecká socha místního héra Kolóna, praotce a zakladatele toho okrsku

OIDIPÚS veden Antigonou přichází zleva

5
Ó Antigono, dítě starce slepého,
v čí město přišli jsme, kdo bydlí v kraji zde?

Kdo dnešního dne přijme starce Oidipa
a pohostí ho dárky, byť i skrovnými?

Ač přeje si jen málo, přece ještě mív
si odnáší — a to však zcela stačí mi,

vždyť odříkání učí mě mé útrapy,
čas dlouhý, jež tak žiji, a pak hrdost má.

10
Však vidíš-li kde, dcero, v místech přístupných
než u posvátných hájů koutek k sezení,

tam zastav a mě posad, ať se dovíme,
kde jsme; vždyť jako cizinci se musíme
ptát občanů a jejich slovy řídit se.

ANTIGONÉ

15
Můj přeubohý otče Oidipe, až dál
jsou ochranné zdi města, pokud vidět lze.

To místo zde je svaté: což se zračí v tom,
že bují olivami, révou, vavřínem

a četných slaviček zní líbezný tu zpěv.

20
Zde pohov údům na tom drsném kameni —
je cesta, kterouš ušel, dlouhá na starce.

OIDIPÚS

Nuž tady usad' mě a jako slepce chraň.

ANTIGONÉ

To nemusím se učit, dávno činím tak.

Oidipús s pomocí Antigony usedne

OIDIPÚS

A můžeš mi snad říci, kde jsme stanuli?

ANTIGONÉ

To Athény jsou, vím, však neznám okolí.

OIDIPÚS

25 Jak slyšel jsem, to říkal každý pocestný.

ANTIGONÉ

Mám někam jít a tam se zeptat na ten kraj?

OIDIPÚS

Jdi, dítě, ptej se — je-li ovšem obydlen.

ANTIGONÉ

Je obýván. Však myslím, není třeba nic už dělat: vidím totiž muže blízko nás.

OIDIPÚS

30 Snad sem se ubírá a kvapně přichází?

ANTIGONÉ

Už dokonce je tu a co chceš vhodného mu sdělit, to mu řekni, stojí *zde* ten muž.

Objeví se občan kolónský

OIDIPÚS

35 Já slyším, cizince, zde od té dívky (ta zrak pro mne užívá i pro sebe), že vhod jdeš se zprávou a řekneš nám, co neznáme.

OBČAN

Než budeš pátrat dál, dřív z toho sedadla jdi pryč — vždyť po tom místě šlapat nesmí se!

OIDIPÚS

A jaký kraj to? Komu z bohů zasvěcen?

OBČAN

40 Je neobydlen, svatý. Strašné bohyně tam sídlí — dcery Země jsou a boha Tmy.

OIDIPÚS

Či svaté jméno slyším? Koho vzývat mám?

OBČAN

Lid zdejší Líticemi zve je, které vše prý vidí — jinde však jim jinak říkají.

OIDIPÚS

45 Kéž jako prosebníka vlídně přijmou mě! Však z místa, kde teď sedím, neodejdu již.

OBČAN

Co míníš tím?

OIDIPÚS

Tot' úděl mého osudu!

OBČAN

Já nemám odvahu tě vyhnat bez vůle všech občanů, než zjistím, co v tom dělat mám.

OIDIPÚS

50 Jen probůh, cizince, mě psance za hodna měj odpovědět na to, o co žádám tě.

OBČAN

Tak říkej! Mně se věru nezdáš nečestným.

OIDIPÚS

Nuž jaké je to místo, na němž stojíme?

OBČAN

Z mé řeči poznáš vše, co o tom vím i já.
 Ten celý kraj je svatý; nad ním Poseidón,
 bůh vznešený, má moc a Títán Prométheus,
 ten dárcce ohně; místo, na něž vstupuješ,
 se *prahem kovovým* této země zve,
 je Athén oporou. A nivy v blízkosti
 se pyšní, že se tento jezdec Kolónos

ukazuje na jeho sochu

zde první usídlil a jeho jménem prý
 teď osadníci všichni společně se zvou.
 Tak, cizince, je tomu. Úctou společnou
 ten kraj se slaví víc než slovy vážnosti.

OIDIPÚS

A bydlí v těchto místech lidé nějací?

OBČAN

Ó ano, a jsou zvaní po tom bohu zde.

OIDIPÚS

A mají vládce, či tam rozhoduje lid?

OBČAN

Zde toho města král je jejich vladařem.

OIDIPÚS

A kdo je ten, kdo vládne slovem, mocí svou?

OBČAN

70 Ten Théseus sluje, syn to kdysi Aigeův.

OIDIPÚS

Zda moh' by někdo z vás jak posel k němu jít?

OBČAN

Proč má sem přijít? Něco říci, zařídít?

OIDIPÚS

Má za malou jen pomoc veliký mít zisk.

OBČAN

Co výhodného může získat od slepce?

OIDIPÚS

75 Přec všechno, co mu řeknu, bude zřetelné.

OBČAN

Víš, cizince, jak teď to správně provedeš?
 Jsi šlechetný, jak vidím, ale ubohý;
 zde počkej, kde ses se mnou setkal, já pak hned
 to půjdu říci sousedům, ne do města,
 80 vždyť *zdejší* lidé sami o tom rozhodnou,
 zda máš zde zůstat, či zpět na cestu se dát.

Vzdálí se

OIDIPÚS

Ten cizinec už odtud, dítě, odešel?

ANTIGONÉ

Už, otče, odešel. Teď můžeš tedy mluvit
 zas klidně, vždyť jen sama jsem ti nablízku.

OIDIPÚS

85 Vy s hrozným zrakem mocné bohyně, když zde
jsem na sedadlo vaše nejdřív usedl,
kéž nejste k Foibovi ni ke mně ukrutné!
Vždyť on, když zvěstoval mi spoustu oněch béd,
též tento konec slíbil po průběhu let:
90 až vposled přijdu do země, kde útulek
jak host pak získám v sídle bohyně vznešených,
svůj strastiplný život tam že dokončím,
mým ochráncům že bude ziskem pobyt můj,
však zhoubou těm, co z vlasti mé mě vyhnali;
95 a znamená že toho přijdou bezpečná,
blesk Diův nebo hrom neb zemětřesení.
Teď vím, že na cestu sem do háje mě jen
váš věštný podnět přived', bezpečný, vždyť dřív
jak poutník bych se nikdy s vámi nesetkal
100 (jsem bez vína a vám se v obět nelije)
a na posvátném, drsném stupátku bych teď
já neseděl. — A vy mi dejte, bohyně,
jak věštil Apollón, běh skončit života,
v hrob klesnout, pakli se snad nezdám nehodným,
105 že největším jsem lidským vydán trampotám.
Ó líbezné vy dcery boha dávné Tmy,
i Athény, to město nejctěnější z všech,
jež zve se po největší, mocné Palladě,
stín bédný politujte, muže Oidipa,
110 jenž nikterak už nemá bývalý svůj vzhled.

*Přichází postupně sbor starců a tváří se pohněvaně,
nedůvěřivě*

ANTIGONÉ k Oidipovi

Již mlč, vždyť právě jdou k nám lidé nějací,
již postarší, a po tvém sídle pátrají.

OIDIPÚS

Já budu mlčet. Ty pak stranou od cesty
mě ukryj v háji, dokud na nich nepoznám,
115 jak budou mluvit, neboť jenom v poznání
je opatrnost, která činům předchází.

Antigoné provází Oidipa do háje

JEDEN ZE SBORU STARCŮ

Jen pohled, kdo to byl? A kde je?
Kde se skryl ten smelec, ze všech,
ze všech nejnestoudnější?

NÁČELNÍK SBORU

120 Je poběhlík ten stařec, je poběhlík a není
zdejší, neboť jinak by nikdy nevstročil
sem do svatého háje
dívěk krutých, hrozných,
jež oslovujem s hrůzou
125 a se sklopeným zrakem jdeme kolem nich
v němém mlčení,
i slova zbožné myslí
k nim vysíláme mlčky. Nyní kdosi však
přišel sem a nedbá úcty nikterak.
130 Toho já teď hledám v celém okrsku,
nemohu však přijít
na to, kde as je.

Znenadání vstoupí Oidipús veden Antigonou

OIDIPÚS

Já jsem onen muž. A jak říká se,
zrakem je mi hlas.

SBOR

135 Běda, běda,
hrozný napohled, hrozný k poslechu!

OIDIPÚS

Nespatřujte, prosím, ve mně zločince!

NÁČELNÍK SBORU

Ochránce náš, Die, kdo ten stařec je?

OIDIPÚS

140 Vládcí této země, nelze naprosto
můj osud nazvat šťastným.
Objasním to. Což bych takhle se sem belhal
veden očima kohos jiného,
podpírán, velký, slabou bytostí?

JEDEN ZE SBORU

145 Ach běda, ty jsi slepý! Byl jsi
takto ubohý již při svém zrození?
Jsi zřejmě velmi stár.

JINÝ

Jen mě nezahrnuj
svými kletbami!

NÁČELNÍK SBORU

150 Dál a dále jdeš.
Přenešťastný starče,
dobrý pozor dej! Nesmíš proniknout
v travnatý ten háj,
kde nezní lidský hlas,
kde se v kotlině

155 voda s medem druží
v nápoj přesladký.
Vrať se, odejdi! Prostor
veliký nás dělí. Slyšíš,
přenešťastný muži bloudící?

160 Chceš-li na mou výzvu
něco podotknout, z místa odstup, kam
nikdo nevstoupil a tam jen mluv,
kde směji všichni — chraň se dřív!

OIDIPÚS

Na čempak se, dcero, máme dohodnout?

ANTIGONÉ

165 Je slušné, otče, mít ohled k občanům,
kde třeba, poslouchat, podřizovat se.

OIDIPÚS

Tak mi podej ruku!

ANTIGONÉ

Už tě podpírám.

OIDIPÚS

170 Jen mi neubližte, cizinci!
Opouštím to místo v plné důvěře.

SBOR

Bez tvé vůle, starče, nikdo z toho místa
nemůže tě přece odvést násilím.

OIDIPÚS

Mám jít dál?

SBOR

Postup dopředu!

OIDIPÚS

175 Ještě?

SBOR

Veď dopředu ho, dívko,
vždyť mi rozumíš.

ANTIGONÉ

Následuj mě, otče, tápající nohou,
kam tě povedu.

NÁČELNÍK SBORU

180 Ubohý cizince, v cizině když dlíš,
odvážně odvrhuj vše, co
občanům nemilé je,
co jim je milé,
měj v úctě.

OIDIPÚS

185 Veď mě tedy, mé dítě, ať můžem
zbožnou povinnost splnit,
společně mluvit a navzájem se slyšet —
do hoje s nutností touto
se nesmíme pouštět!

SBOR

190 Stůj a nevzdal se odtud
na krok z výběžku skály!

OIDIPÚS

Takto?

SBOR

Dost, jak právě to slyšíš.

OIDIPÚS

Mám tu stát?

SBOR

195 Skloň se a na okraj této
skály si sedni.

ANTIGONÉ

Otče, tohle je má věc! Ty klidně
postupuj za krokem krok.

OIDIPÚS

Ach, běda mi, běda!

ANTIGONÉ

200 Jenom své zestárlé tělo
v náruč mou laskavou skloň.

OIDIPÚS

Ach, můj přebohý osud!

Sedne si.

NÁČELNÍK SBORU

Když dosáhl, ubohý, klidu,
pověz nám, kdo vlastně jsi.205 Jaké tě útrapy štvou? Ať zvíme
i jméno tvé vlasti.

OIDIPÚS

Cizinci,
nemám už vlast. Vy však...

NÁČELNÍK SBORU

Starče, v čem nám chceš bránit?

OIDIPÚS

210 Ne, neptej se, neptej se, kdo jsem,
nezkoumej, nepátrej dál!

SBOR

Copak?

OIDIPÚS

Je hrozný můj osud!

SBOR

Povídej!

OIDIPÚS *k Antigoně*

215 Dítě, ach běda! Co na to mám říci?

SBOR

Pověz nám, cizince, odkud
po svém otci jsi rodem?

OIDIPÚS

Běda mi, dítě, co zakusit mám?

ANTIGONÉ

Jen mluv, jsi na pokraji zhouby.

OIDIPÚS

220 Ano, vždyť zatajit to nelze!

SBOR

Rychle, pospěš si, zanech okolků!

OIDIPÚS

Zdalipak znáte syna Láiova?

SBOR

Ó běda, běda!

OIDIPÚS

Také rod Labdakův?

SBOR

Ó Die!

OIDIPÚS

I ubohého Oidipa?

SBOR

To jsi ty?

OIDIPÚS

Neděste se toho, co vám povídám.

SBOR

Ó žel, ó žel, tenhle nešťastník!

OIDIPÚS

230 Ach, dcero, co nás čeká?

SBOR

Pryč odejděte z této krajiny!

OIDIPÚS

Co jsi slíbil, splnit nehodláš?

SBOR

Nikdy netrestá Osud za to, když někdo oplácí křivdu, kterou utrpěl.

235 Ale když sobě splácíme klam klamem, vzniká nám nelibost, nikoli vděk.

Z tohoto místa ty odejdi hned, odejdi kvapně a ze země prchni, abys na mou obec neuvalil zas nějakou vinu!

240

ANTIGONÉ

Občané soucitu plní, když nemůžete strpět zde mého otce, starce, a tak vás děsí jeho

245 skutky bezděčné, smilujte se aspoň nad mým neštěstím! Za otce vás prosím, ubožáka, za něj vše prosím vás;

do očí vám hledím očima, jež vidí,

250 jako bych se zrodila z vaší vlastní krve: mějte soucit, prosím, s ubožákem tím!

Na vás my nešťastní lpíme jak na božstvu, čekáme spásu. Hlavy pokynem přislibte nám tuto nenadálou radost.

K náčelníkovi sboru

255 Pro všechno tě prosím, co ti drahé je, pro tvou choť a děti, boha, majetek: nenalezneš v světě člověka, jenž tehdy, když ho stíhá bůh, moh' by uniknout.

NÁČELNÍK SBORU

260 Věz, dcero Oidipova, že tě stejně tak

jak tvého otce pro ty strasti litujem; však z bázně před bohy ti nemůžeme teď nic více sdílet nadto, co jsme řekli již.

OIDIPÚS

Co prospěje mi dobrá pověst, proslulost,

265 jež naplano se šíří, že prý Athény jsou nejzbožnějším městem, štvané cizince jen ony že prý mohou chránit, spasit je.

Kde u mne platí to? Vy nyní z těchto míst jste vyplašili mne a pryč mě ženete,

270 i jméno mé vás děsí, avšak nikoli mé tělo a mé činy, vždyť jsem při činech se spíše trpným nežli činným ukázal, jen kdybych vše stran matky, otce líčil vám —

strach proto máte ze mne, to já dobře vím.

275 Jak mohu já být špatným, když jsem splácel to, co sám jsem utrpěl, a přece ani tak

bych nebyl špatný, kdybych jednal s úmyslem.

Kam přišel jsem, já přišel bezděčně — však mých křivd původci mě chtěli zničit vědomě!

280 A za to, občané, vás prosím při bozích:

jak chtěli jste mě vyhnat, tak mne ušetřte,

a ctíte-li své bohy, vbrzku nesmíte

zas bohy urážet! To mějte za jisté,

že hledí bozi na zbožného člověka,

285 že hledí na bezbožné a že dosud jim muž hříšný neunikl.

K náčelníkovi sboru

S tímto vědomím

ty nechtěj pověst šťastných Athén poskvrnit,

že sám bys nyní páchal skutky bezbožné;

a jak jsi prosebníku slíbil záruku,

290 tak dál mě chraň a braň a nezhrdej mnou, když se díváš na mou hlavu, zuboženou zle. Vždyť zbožný přicházím a hodný ohledu, a prospěch nesu občanům. Až přijde pán, jenž vladařem je vaším, všechno uslyšíš a o všem dovíš se. Však prosím, mezitím ty nesmíš nikterak být ke mně zlovolný.

SBOR

Je, starče, nutné plnou měrou v účtě mít tvůj úsudek, vždyť slovy závažnými jej jsi pronesl. A já se spokojím pak tím, jak vládci této země o tom rozhodnou.

OIDIPÚS

A kde je vladař těchto končin, cizinci?

SBOR

Ten v rodném městě dlí a již je vypraven týž posel k němu, jenž i mne sem posílal.

OIDIPÚS

305 Zda myslíte, že k slepci bude ohled mít neb starost o něj, takže sám sem zavítá?

SBOR

Ó ano, jakmile se doví jméno tvé.

OIDIPÚS

A kdo mu asi tuto zprávu oznámí?

SBOR

Je dlouhá cesta; hojný hovor pocestných však rychle šíří se — on od nich už to ví,

310 buď klidný, bude tu! Tvé jméno, starče, jde snad celým světem, takže král, ač pomalý, až uslyší, co třeba, rychle přijde sem.

OIDIPÚS

Kéž zavítá sem k blahu města vlastního i mému — kdopak není sobě přítelem?

Zdálky přijíždí nějaká žena

ANTIGONÉ

315 Co probůh říci, otče? Smysly šálí mne?

OIDIPÚS

Co je, má dcero Antigono?

ANTIGONÉ

Vidím, jak

se na sicilském mezku žena blíží k nám, sem jede — na hlavě má klobouk široký, jenž před sluncem jí stíní okrajem svým tvář.

320 Co říci mám?

Je ona to, či není? Bloudí mysl má?

To popírám i tvrdím — nevím, co mám říct, ach, já ubohá!

325 To jiná není! Jak se blíží, očima mě zdraví vesele; to naznačuje mi, že je to Isménina hlava sesterská.

OIDIPÚS

Co říkáš, dcero?

ANTIGONÉ

Že tvé dítě spatruje svou sestru. Její hlas tě ihned přesvědčí.

ISMÉNÉ

330 Ach, otče můj a sestro, pro mne na světě
dvě jména nejsladší, já stěží našla vás,
a nyní stěží na vás hledím v zármutku.

OIDIPÚS

Tys, dítě, tu?

ISMÉNÉ

Jaks, otče, bědný napohled!

OIDIPÚS

335 Ach, dítě, ty jsi zde?

ISMÉNÉ

Ne ovšem bez útrap.

OIDIPÚS

Dej ruku mi!

ISMÉNÉ

Již obou vás se dotýkám.

OIDIPÚS

Ach, plode krve mé!

ISMÉNÉ

340 Vy dva tak nešťastní!

OIDIPÚS

S tvou sestrou já?

ISMÉNÉ

Jak třetí já jsem nešťastná.

OIDIPÚS

Proč přišlas sem?

ISMÉNÉ

Mám, otče, starost o tebe!

OIDIPÚS

345 Snad z touhy?

ISMÉNÉ

Také chci ti sama zprávu dát,
jen jednoho mám s sebou sluhu věrného.

OIDIPÚS

Kde jsou tví mladí bratři, aby pomohli?

ISMÉNÉ

Jsou tam, kde jsou — stav jejich nyní hrozný je.

OIDIPÚS

350 Ach, ti, co upravili svoji povahu
i způsob žití podle řádů egyptských!
V té zemi totiž muži doma u stavu
jen tkají, jejich ženy vždy však mimo dům
se o životní potřeby jim starají.

355 Tak, děti, za vás sedí v koutě doma ti,
jimž takovýto úkol spíš by příslušel.
Vy místo nich však za mne, nešťastníka, teď
zle strádáte.

Ukazuje na Antigonu

Zde tato, věku útlému
když odrostla a v těle zesílila, vždy
360 tak se mnou světem bloudí ubohá a mne,
již starce, provází; ta často o hladu

a bosa se mnou chodí v lesních pustinách
a často žárem slunce, deštěm zmožená,
ta nešťastná si málo cení v pohodlí
365 žít doma, jen když otec chudák má co jíst.

K Isméně

Však tys mně otci, dcero, nosila i dřív
ty všechny věštby, které mne se týkaly,
vždy bez vědomí Thébských, věrnou bylas mi
též strážkyní, když ze své vlasti prchal jsem.

370 A jakou zprávu as mi neseš, Isménó,
zas nyní, co tě hnalo k cestě z domova?
Vždyť bezpečně já vím, že s prázdnou nejdeš sem,
to jistě neseš zprávu, co mě poděsí.

ISMÉNÉ

Jen mlčky přejdu, otče, všechny útrapy,
375 co vytrpěla jsem, když hledala jsem, kde
dněs bydlíš a jak žiješ. Nechci prožívat
svou bolest dvakrát: skutkem a teď líčením.
Já přišla jsem ti sdělit zlo a strasti, jež
tvé nešťastné dva syny právě potkaly.

380 Než propuk' jejich svár, ti chtěli Kreontu
trůn nechat a tak zbavit město potupy,
když moudře hodnotili kletby rodové,
co postihly už dávno nešťastný tvůj dům.

Teď nějaký snad bůh či mysl zmatená
385 ty nešťastníky v bědný rozbroj vehnala,
zpět trůnu zmocnit se a královskou mít moc.
Z nich Eteoklés, mladší, pozděj zrozený,
přec Polyneika, ač se dříve narodil,
pak zbavil trůnu a jej z vlasti vypudil.

390 Ten podle hlučné zprávy u nás šířené
jak-panec do úvalů Argu šel a tam
si získal choť a věrné druhy do boje,

buď aby si hned Argos dobyl thébskou pláň,
pln poct, neb pad' a k nebi vznesl slávu Théb.
395 To ovšem nejsou, otče, slova lichá jen,
tot' hrozná skutečnost! Kdy bozi budou mít
i s tvými strastmi soucit, zvědět nemohu.

OIDIPÚS

Máš naději, že budou o mne bozi již
se starat, abych jednou též byl zachráněn?

ISMÉNÉ

400 Tu, otče, mám, jak věštby nyní hlásají.

OIDIPÚS

A jaké věštby, dítě? Co již zjevily?

ISMÉNÉ

Že tamní lidé budou pro svou záchranu
tě hledat, ať už budeš mrtev nebo živ.

OIDIPÚS

Což může komu prospět ubožák jak já?

ISMÉNÉ

405 Prý všechna jejich moc jen v tobě spočívá.

OIDIPÚS

Když ničím nejsem teď, tu teprv význam mám?

ISMÉNÉ

Teď bozi chtějí tě povznést, dřív tě ničili.

OIDIPÚS

Je marné povznést starce, který v mládí pad'.

ISMÉNÉ

410 A věz, že Kreón jenom z těchto důvodů
sem vbrzku zavítá, už zakrátko je tu.

OIDIPÚS

A co chce dělat, dcero? Vysvětli mi to!

ISMÉNÉ

Blíž thébské země budou chovat tě a tak
mít nad tebou i moc, však nesmíš vkročit v zem.

OIDIPÚS

Co získají, když budu ležet před dveřmi?

ISMÉNÉ

415 Zle jim, když nebudou zde uctívat tvůj hrob.

OIDIPÚS

I bez příkazů božích každý to přec ví!

ISMÉNÉ

A proto chtějí tě blíž vlasti umístit,
tak abys nemohl sám nad sebou mít moc.

OIDIPÚS

Zda také thébským prachem posypou mě tam?

ISMÉNÉ

420 To nepřipustí, otče, to, žes otcovrah!

OIDIPÚS

Pak takto ovšem nikdy mne se nezmoční!

ISMÉNÉ

To věru jednou bude Thébám pohromou!

OIDIPÚS

Co asi bude, dítě, toho příčinou?

ISMÉNÉ

Nu přec tvůj hněv, až stanou na tvém náhrobku.

OIDIPÚS

425 Kde slyšela jsi to, co říkáš, dcero má?

ISMÉNÉ

Tu zvěst vím od poutníků z delfské věštírny.

OIDIPÚS

A což se Foibův výrok vskutku týká mne?

ISMÉNÉ

To tvrdí ti, co přišli v thébskou rovinu.

OIDIPÚS

A kterýpak z mých synů tohle zaslechl?

ISMÉNÉ

430 Ti oba vzájemně — a dobře vědí to.

OIDIPÚS

Když zaslechl to ti dva zločinci, proč spíš
je vedla touha vládnout nežli získat mne?

ISMÉNÉ

Ač bolí mě ta zpráva, přec ji přináším.

OIDIPÚS

435 Kéž souzený ten rozbroj nikdy bohové
jim neztlumí a kéž je dopřáno pak mně,
sám abych dokončil boj jejich nynější,
v němž na sebe dva bratři pozvedají zbraň.
Pak ani ten, co nyní žezlo má a trůn,

440 by nesetrval, ani ten, co vypuzen,
by nazpět nepřišel. Když byl jsem z otčiny
jak jejich otec nectně hnán, ti nevzali
mě ve svou ochranu, ba oni naopak
mě vyhnali a prohlásili za psance.

445 Snad řekneš, že jsem sám si vyžádal ten „dar“,
a obec že mi právem jej pak podala.

Však nikoli! Vždyť ještě právě toho dne,
kdy ve mně planul duch a já si vroucně přál
být ukamenován a zemřít na místě,
tu laskavost mi nikdo nechtěl prokázat.

450 Když čas pak zmírnil již mé všechny útrapy,
a já jsem poznával, jak vášeň výstřední
mě potrestala více, než jsem zavinil,

tu teprv zadlouho mě obec násilně
přýč hnala z vlasti, přičemž ti, jichž otcem jsem,

455 jak otci mohli přispět, avšak nechtěli
to udělat — ni slovem nehlesli, a já
jak žebrák, psanec jsem se vláčel v cizině.

Však tyto, ač jsou dívky, pokud síla jim
to svolí, dávají mi jídlo, bezpečný
též útulek a pomoc dětsky upřímnou.

460 Ti dva však místo otce trůn si zvolili,
i žezlo královské a vládu nad zemí.

Však ve mně nebudou mít nikdy spojence,
a z vlády nad Thébami nikdy nevzejde

465 jim zisk, to dobře vím, jak z věšty, kterou teď

tu slyším od dcery, a též když promyslím
i dávná slova, jež mi Foibos zvěstoval.

I Kreonta ať pošlou, aby hledal mne,
neb kohokoli z těch, co v obci mají moc.

470 Vždyť hodláte-li vy mě bránit, přátelé,
krom vznešených těch bohyň, zemi vládnoucích,
pak této obci statečného obránce
tím získáte a nepřítelům útrapy.

NÁČELNÍK SBORU

Jste vskutku hodni slitování, Oidipe,

475 i ty i dcery tvé; a že se nabízíš
svou řečí naší obci stát se ochráncem,
chei poradit ti, co by bylo prospěšné.

OIDIPÚS

Jen porad, příteli, vše nyní vykonám.

NÁČELNÍK SBORU

Teď usmíř ony bohyně, k nimž nejdříve
480 jsi přišel a tak vstoupil v jejich království.

OIDIPÚS

A kterak? Poučte mě o tom, přátelé!

NÁČELNÍK SBORU

Sem předně přines čistou vodu z pramene,
jenž věčně tryská, rukou čistou naber ji...

OIDIPÚS

A když pak této čerstvé vody načerpám?

NÁČELNÍK SBORU

485 Jsou měsidla tam, výtvar ruky dovedné,
těch okraj a též obě ucha ozdobíš.

po mne / rukama

OIDIPÚS

Snad snítkami, či stužkou vlny, nebo jak?

NÁČELNÍK SBORU

Vem z mladé ovce rouno čerstvě stříhané.

OIDIPÚS

Nu dobře, a jak dál mám dospět ke konci?

NÁČELNÍK SBORU

490 Stůj tváří k východu a konej úlitbu.

OIDIPÚS

Mám vodu lít z těch džbánů, jaks mi naznačil?

NÁČELNÍK SBORU

Lij třikrát a pak vposled vylij celý džbán.

OIDIPÚS

Čím naplnit ho mám, i o tom pouč mne!

NÁČELNÍK SBORU

Jen vodou s medem — víno nepřidávej však.

OIDIPÚS

495 A až to vsaje země skrytá pod listím?

NÁČELNÍK SBORU

Pak třikrát devět snítek olivových tam
klad na zem rukama a připoj modlitbu.

OIDIPÚS

Tu rád bych slyšel, vždyť je všeho korunou.

NÁČELNÍK SBORU

500 Jak Laskavými zvem je, tak ať v ochranu
te prosebníka přijmou s hrudí laskavou.
Tak pros je sám i každý jiný za tebe
jen v tiché modlitbě, ne zvučně, hlasitě;
pak odtud jdi a zpět se neobracej. To
když učiníš, já směle sám ti přispěji,
505 však jinak, cizince, bych o tebe se bál!

OIDIPÚS

Zda slyšely jste, dcery, řeč těch občanů?

ANTIGONÉ

Ba vyslechly; co máme dělat, příkaž nám!

OIDIPÚS

Já jít však nemohu, vždyť v cestě brání mi
dvě strasti: že jsem slabý a že nevidím.
510 Ať jedna z vás tam jde a úkol vykoná!
Jak myslím, jedna duše místo tisíců
to může splnit, má-li vůli ochotnou.
To rychle proveďte, však samotného zde
mě nenechte, už nemám sílu, abych dál
515 se vlekl opuštěn a nikdo neved' mě.

ISMÉNÉ

Nuž já to půjdu provést. Kde však musím dřív
to místo najít? To bych ráda zvěděla.

NÁČELNÍK SBORU

Je z druhé strany háje, cizinko, a když
tě potká nesnáž, místní lid ti poradí.

ISMÉNÉ

520 Já, Antigono, půjdu. Ty pak našeho
dál otce ochraňuj; kdo pro rodiče své
se namáhá, těch námah nemá vzpomínat.

Ochází do háje

NÁČELNÍK SBORU

Je hrozné, příteli, zlo ztichlé budit zas.
Přece však chtěl bych vyzvědět...

OIDIPÚS

525 Copak?

NÁČELNÍK sboru:

Zlou bolest tvou a nesnesitelnou,
která tě stihla.

OIDIPÚS

Pro svou pohostinnost nechtěj, příteli,
odhalit mé činy hanebné.

NÁČELNÍK SBORU

530 Ty zvěsti šířené, nekončící, chtěl bych,
cizince, teď zvědět popravdě.

OIDIPÚS

Ach běda!

NÁČELNÍK SBORU

Ó prosím, podvol se!

OIDIPÚS

Ach žel, ó žel!

NÁČELNÍK SBORU

535 Poslechni! I já, co žádáš, poslechnu.

OIDIPÚS

Spáchal jsem nepravost, spáchal, příteli,
však proti své vůli, bůh to ví!

NÁČELNÍK SBORU

Co tím chceš říci?

OIDIPÚS

540 Obec v nectné lože, v sňatek osudný
mě přiměla, a já nic jsem netušil!

NÁČELNÍK SBORU

Což vstoupils (hrůza slyšet!)
k matce do lůžka?

OIDIPÚS

Běda, cizince! Jak smrt mi připadá
to slyšet! Ty dvě dívky jsou...

NÁČELNÍK SBORU

545 Co říkáš?

OIDIPÚS

mé dcery, moje vina dvojitá.

NÁČELNÍK SBORU

Ach, bozi!

OIDIPÚS

Bolestným jsou plodem matky jediné.

NÁČELNÍK SBORU

Jsou tedy děti tvé?

OIDIPÚS

550 A zároveň i sestry otcovy.

NÁČELNÍK SBORU

Ach běda!

OIDIPÚS

Běda! Je to náplň tisícerych běd.

NÁČELNÍK SBORU

Zkusils!

OIDIPÚS

Nesmírně jsem zkusil.

NÁČELNÍK SBORU

III Tvá vina?

OIDIPÚS

Není to má vina!

NÁČELNÍK SBORU

Co tedy?

OIDIPÚS

Přijal jsem

560 dar, já ubožák, jaký od obce
jsem nezasloužil získat!

NÁČELNÍK SBORU

Copak, nešťastníku? Spáchals vraždu...

OIDIPÚS

Cože? Co chceš vyzvědět?

NÁČELNÍK SBORU

na otcí?

OIDIPÚS

Ach běda, k té mé ráně další zasadils!

NÁČELNÍK SBORU

565 Zabils?

OIDIPÚS

Zabil, mohu však...

NÁČELNÍK SBORU

Copak?

OIDIPÚS

se něčím obhájit.

SBOR

Čímpak?

OIDIPÚS

Já to vysvětlím.

Jsem vrah a škůdce, ale zcela bezděčný,
jsem právem bez viny, vždyť chyběl úmysl!

Přichází Théseus se svou družinou

SBOR

570 Již Théseus přichází, syn Aigeův, náš král,
jak přivolán byl podle tvého vyzvání.

THÉSEUS

575 Již dříve z mnoha stran jsem, synu Láioúv,
já slyšel, jak sis oči zničil krvavě,
a proto tě už znám. A teď, když vidím tě
zde v těchto místech, ještě líp tě poznávám.
Tvá hlava ubohá i šat mi zjevuje,
580 že vskutku jsi to ty. Mám s tebou útrpnost
a chci se, přenešťastný Oidipe, tě ptát,
zač přišels nyní mne a město požádat,
ty sám i ubohá zde průvodkyně tvá.
Jen mluv! Vždyť hrozný čin bys musel na sebe
585 mi říci, abych pryč se stranou odvrátil;
vše znám, vždyť v cizině i já byl vychován
jak ty, a prožil jako nikdo v cizině
ta četná nebezpečí, v nichž šlo o život.
A proto, cizinče, jak ty jsi, žádnému
590 bych nezdráhal se podat ruku pomocnou;
vím dobře, že jsi člověk a že o zítřku
já nemám o nic více jistoty než ty.

OIDIPÚS

Tvá šlechtnost v té krátké řeči, Thésee,
se zračí, takže je mi třeba málo slov.
595 Tys právě řekl, kdo jsem, kdo je otcem mým,
i odkud, z které země zavítal jsem k vám,
a proto nezbývá nic jiného mi již
než pronést přání své a ukončit svou řeč.

THÉSEUS

Nu právě to mi vylíč, ať se poučím.

OIDIPÚS

600 Já přišel, abych dal své tělo ubohé

ti darem; napohled je bezcenné, však zisk
ti skytne větší nežli krásný zevnějšek.

THÉSEUS

Když přišels, jaký zisk, co myslíš, neseš nám?

OIDIPÚS

To poznáš časem, ne však v chvíli přítomné.

THÉSEUS

605 A jak a kdy tvůj dar se asi projeví?

OIDIPÚS

Až zemru já a ty mě v hrobě pochováš.

THÉSEUS

Čím život končí, žádáš, věci prostřední
však z myslí vypouštíš neb o ně nedbáš nic.

OIDIPÚS

Když to mi splníš, v tom i ostatní vše tkví. *nej dá tělo*

THÉSEUS

610 Tot nepatrná služba, kterou na mně chceš.

OIDIPÚS

Jen pozor dej! Ten zápas krátký nebude!

THÉSEUS

Tím myslíš boj svých synů, nebo zápas můj?

OIDIPÚS

Ti násilím mě chtějí domů dopravit.

THÉSEUS

Být psancem nesluší se, brání-li ti v tom.

OIDIPÚS

615 Vždyť nesvolili to, jak sám jsem si to přál.

THÉSEUS

Ach, bloude, v neštěstí hněv neprospívá nic.

OIDIPÚS

Až vyslechneš mě, kárej, nyní však mě nech!

THÉSEUS

Já bez poznání mluvit nesmím — vysvětluj!

OIDIPÚS

Zlé strasti nad strasti jsem zažil, Thésee!

THÉSEUS

620 To myslíš svého rodu dávnou pohromu?

OIDIPÚS

Tu ne, vždyť o té každý z Řeků vypráví.

THÉSEUS

Co víc tě trýzní, nežli člověk může snést?

OIDIPÚS

625 Tak vypadá to se mnou: z vlasti vyhnán jsem byl od svých vlastních dětí, nazpět vrátit se už nikdy nesmím domů jako otcovrah.

THÉSEUS

Proč tedy zvou tě, máš-li bydlet mimo vlast?

OIDIPÚS

Snad nucení jsou k tomu božským výrokem.

THÉSEUS

A jaká pohroma je děsí z věštby té?

OIDIPÚS

Že mají touto zemí potrestání být.

THÉSEUS

630 Jak mezi mnou a jimi hořkost vznikla by?

OIDIPÚS

/ Pollo na Athenam
Ó drahý Thésee, jen bohům dáno je, že nezmírají nikdy, ani nestárnou, vše ostatní však maří Čas, jenž vládne všem.

635 I zemská síla hyne, hyne tělesná, i věrnost zmírá, pučí bujně nevěra; tak také svorný duch ni mezi přáteli vždy nevládne, ni ve dvou městech sousedních, vždyť jedněm teď a druhým zase později se přízeň mění v odpor a zas v přátelství.

640 A tak i Théby s tebou v míru poklidném dnes žijí, ale v běhu nekonečném Čas tu nesčíslným dnům a nocím vzniknout dá, v nichž ony přátelský svůj soulad nynější zas mečem poruší jen z chabé příčiny,

645 kdy chladné tělo mé, již skryté, zesnulé, pít bude jejich vřelou krev, ač je-li Zeus dál Diem a též Diův Foibos neklamný.

Však není milé sdílet věci tajemné — zde svol mi skončit řeč, a ve svém příslibu jen dál mi věrně stůj! Pak nikdy neřekneš,

650

žes Oidipovi marně poskyt' útulek
zde v těchto místech, když mě bozi nezklamou.

NÁČELNÍK SBORU

Ó pane, tento muž již dávno netajil,
že splní naší obci takovýto slib.

THÉSEUS

655 Kdo laskavost by odmít' muže tohoto,
jenž hostinný a bojem spřátelený krb
má předně u nás vždy a dál, že přišel sem
jak prosebník, jenž stojí v boží ochraně
a zemi mé i mně daň splácí nemalou.

660 To v úctě mám a jeho přízně nikdy se
já nezřeknu a v zemi zde ho usídlím.

K náčelníkovi sboru

A chce-li cizinec zde zůstat, káži ti
jej chránit, avšak chce-li, může se mnou jít.

K Oidipovi

665 Co, Oidipe, ti libo, tobě ponechám
si zvolit k užitku — já v tom ti vyjdu vstříc.

OIDIPÚS

Ó Die, lidem takovým rač požehnat!

THÉSEUS

Nu, co si přeješ? Vstoupíš ke mně do domu?

OIDIPÚS

Jen kdybych směl tam jít! Však zde to místo je...

THÉSEUS

Co vykonáš zde? Nechci přece překážet.

OIDIPÚS

670 kde přemohu já ty, co dřív mě vyhnali.

THÉSEUS

To za zdejší tvůj pobyt byl by velký dar.

OIDIPÚS

Jen splníš-li mi slovo, které jsi mi dal.

THÉSEUS

Co mne se týče, věř mi! Já tě nezradím.

OIDIPÚS

Však bez přísahy! K slibu od zlých jen ji chcem!

THÉSEUS

675 Tou nezískal bys víc než pouhým slovem mým.

OIDIPÚS

Co tedy uděláš?

THÉSEUS

Co nejvíc děsí tě?

OIDIPÚS

Sem přijdou muži...

THÉSEUS

To je starost těchto zde!

OIDIPÚS

680 Hleď při odchodu...

THÉSEUS

Nerad, co bych dělat měl!

OIDIPÚS

Mě nutí strach.

THÉSEUS

Mé srdce nemá ale strach.

OIDIPÚS

Ty nevíš, jak mi hrozí!

THÉSEUS

685 Odtud však, to vím,
tě neodvede nikdo proti vůli mé!
Již mnoho hrozeb vyřkli, mnoho planých slov,
když hněvem vzplanuli! Když rozum ale zas
v nich zvítězil, ty hrozby byly hned ty tam.
690 Já věřím, že i těm, co děsných pohrůzek
se odvážili, že tě odvedou, se též
pak moře zjeví jako velké, nesplavné.
I kdybys nedbal mého úmyslu, přec jen
měj, prosím, odvalu, když Foibos poslal tě.
695 I kdybys snad tu nebyl, ubezpečen buď,
že pouhé jméno mé všech křivd tě uchrání.

Théseus se svou družinou odejde

SBOR

V nejkrásnější zem jsi přišel, cizince,
koňmi proslulou, na vrch Kolónos,
křídou bělostný.

700 Hojným, jasným zpěvem slavík teskní tu
v zeleném úvalu,
když-s oblibou se skryje

v tmavém břechtanu,
i v posvátné révě, velmi úrodné.

705 K němu proniknout slunce nemůže,
ani prudké bouře s vichřicí.
Sem Bakchos v plesu nadšeném
stále přichází,
provázen hloučkem božských pěstounek.

710 Rosou nebe tady narcis rozkvétá,
s překrásnými květy den co den;
odedávna mocné bohyně si jím
hlavu věnčily. Šafrán též
se tady zlatem leskne.

715 Pramen Kefisu, ten bdělý strážce toků,
zde nikdy nevyschne a proudem průhledným
k nivám pospíchá,
ty svou čistou vodou
hojně svlažuje.

720 Zde družina Múz božských
tančí radostně, i Afrodité, zlatou
uzdu držíci.

Jak slyším, výhonek tu roste, jaký nemá
ani Asie, ani rozsáhlý

725 dórský Peloponnésos.
Sám od sebe tu roste, nikým nepěstěn,
nepřátelům v postrach;
jenom v této zemi bujně rozkvétá
pěstitelka rodu, lesklá oliva.

730 Tu nezničí muž mladý, ani letitý
náčelník svou rukou pleníci.
Na ni strážce oliv zrakem bedlivým
se dívá, mocný Zeus s jasnoookou dcerou,
Pallas Athénou.

735 Znáám ještě jinou chloubu své otčiny, tak vzácnou:
k neskonale pýše dar boha mocného,
krásní mladí hřebei a plavba po moři.
Vládce Poseidóne, ty Diův synu, ty jen
dals nám tuto chloubu;

740 tys první na cestách kol Théb nás učil klást
bujným koním uzdu.

Loď s překrásnými vesly, pevně řízena
úžas vzbuzuje v širé hladině,

kterou jako střela brázdí s nymfami,

745 jejichž stovky nohou
se v tanci druží k ní.

ANTIGONÉ

Ó země velebená chválou přehojnou,
teď osvědč, že ta skvělá řeč je pravdivá.

OIDIPÚS

Co nového je, dítě?

ANTIGONÉ

750 K nám teď blíží se
sám vládce Kreón, otče, s četným průvodem.

OIDIPÚS ke sboru:

Ach, starci nejmilejší, teď od vás moh' by již
cíl záchrany mi svitnout po všech útrapách.

NÁČELNÍK SBORU

755 Buď klidný, stane se! I když jsem stařec již,
přec nezestárla ještě naší vlasti moc.

S ozbrojeným průvodem přichází

KREÓN

Vy ušlechtilí muži této země, já

vám vidím na očích, že jakýs hrozný strach
vás znenadání pojal z mého příchodu;
však nebojte se mně a zanechte zlých slov.

760 S tím úmyslem sem nejdu, páchat zlo, vždyť jsem
už stařec a též vím, že vcházím do města
tak mocného, že v Řecku nejsilnější je.

A neposlal mě jeden, dali příkaz ten
mi všichni občané — jak příbuzný prý mám

765 s ním sdílet strasti z celé obce nejvíce.

Ó slyš mě, přebohý Oidipe, a pojd'
zas se mnou domů; právem všecken thébský lid
tě vyzývá a nejvíc ze všech, starče, já —
vždyť (nejsem-li snad ze všech lidí nejhorší)

770 mám s tvými strastmi bol a lítost největší,
když nešťastného zde tě vidím v cizině,
jak stále bloudíš, družkou jednou provázen,
a v nouzi vláčíš se. Já nikdy, ubožák,

775 bych nebyval se nadál, v strast že klesne tak,
ta nešťastná, jak klesla, když ten celý čas
tě měla na péči, i drahou hlavu tvou —
teď žebráčkou má stravu, sňatku neznalá,
a vydána, tak mladá, z vůli kdekoho.

780 Což není bědná výtka, kterou ubožák
jsem sobě, tobě vytkl, rodu celému?

Však zjevné nelze skrývat. Proto, Oidipe,
tu hanbu při otcovských bozích ukryj, mě
rač poslechnout a svolně vrať se do Théb zas,
vrať do svého se domu, vděčně s městem zde
785 se rozluč (hodno toho!), ale domov bys
měl právem více ctít, vždyť kdys tě vychoval.

OIDIPÚS

Ty svrchovaný smělče, znalý úskočně
dát každé věci zdání, že je pravdivá,

790 nač pokoušíš se o to a chceš podruhé
mě lapit, abych nejvíc truchlil, polapen?
Když strasti rodinné mě dříve postihly,
kdy s radostí bych býval vítal vyhanství,
tu nepřál sis mé přání zdárně vyplnit;
však potom, když už hněvu jsem se nasýtil,
795 a doma prodlévat mi bylo přesladké,
ven tlačils mě a z vlasti vyháněl a nic
ti přibuzenství se mnou milé nebylo.
A nyní, kdy zas vidíš, že to město zde
je nakloněno mi a s ním i všecken lid,
800 chceš odvléct mě a krutost halíš v sladkou řeč.
Což má snad radost z lásky ten, kdo nechce ji?
Jak kdyby na tvé vřelé přání, získat cos,
ti někdo nedal nic a nechtěl pomoci,
až zkojil bys však touhu po tom, cos chtěl mít,
805 pak dal by ti a za vděk vděku nedošel:
zda nezískal bys takto lichou radost jen?
A takového cos i ty mi nabízíš,
eo naoko jen vzácné, vskutku je však zlé.

Ke sboru

Těm vyličím to též a zjevím špatnost tvou.

810 Mě přišels odvést, ne však odvést domů — chceš
mě usídlit blíž hranic, aby město tvé
se vymklo zlu, jež z této země hrozí mu.
To nečeká tě však, věc jiná čeká tě:
můj mstící duch, ten bude u vás stále dlít.

815 Mým synům dostane se z vlasti tolik jen
pak půdy, aby na ní oba zemřeli.
Což nevím líp než ty, co v Thébách děje se?
Ba věru lépe, neboť zprávu jistější
mi věštný Foibos dal i otec jeho Zeus.

820 Tys nyní přišel sem, však s řečí úlisnou

jak mluvka veliký; svými slovy tak
víe škody nutně sklidiš nežli užitku.
Však vím, že nebudeš mi věřit. Nuže, jdi
a mne nech tady žít! Můj život nebude
825 ni v tomto stavu špatný, pokud těší mne.

KREÓN

Co myslíš, jak teď mluvíš? Více zaslepen
jsem pro své blaho já než pro svoje. Jsi ty?

OIDIPÚS

Mne aspoň nejvíc těší, ty že přesvědčit
tu nejsi schopen mne ni ty, co blízko jsou.

KREÓN

830 Tys, nešťastníku, ani časem nezmoudřel,
dál stále stejně žiješ, starcům k potupě.

OIDIPÚS

Máš jazyk výmluvný; však neznám člověka,
jenž spravedlivý byl by, zná-li hájit vše.

KREÓN

Je rozdíl mluvit vhodně a mít mnoho slov.

OIDIPÚS

835 To ty tak mluvíš vhod a nemáš mnoho slov!

KREÓN

Ne k tomu však, kdo rozum stejný má jak ty!

OIDIPÚS

Jdi pryč! To říkám ti i jménem těchto zde
a nehlídej mě tam, kde mám již zakotvit.

KREÓN

840 Ten sbor mám za svědka, ne tebe! Ale co chceš přátelům pak říct, až jednou lapím tě?

OIDIPÚS

Kdo silou by mě lapil u mých spojenců?

KREÓN

I když tě nechytnu, přec žalost pocítíš!

OIDIPÚS

A v jakém činu ta tvá hrozba spočívá?

KREÓN

845 Z dvou dcer tvých právě jednu zajal jsem a pryč ji poslal a též brzy tuto odvedu.

Ukazuje na Antigonu

OIDIPÚS

Ach běda!

KREÓN

Brzy budeš ještě více lkát!

OIDIPÚS

Mou dceru máš?

*2. Antigonu
10. 170 m (A)
→ smrt*

KREÓN opět ukazuje na Antigonu

I tuto brzy budu mít.

OIDIPÚS *ke sboru*

850 Co učiníte, drazí? Či mě zradíte?
Proč neženete odtud toho zloducha?

SBOR *ke Kreontovi*

Běž odtud, cizince! Vždyť není správné to, co nyní konáš, ani co jsi spáchal dřív!

KREÓN *ke svým zbrojnošům*

855 Je načase i tuto dívku odtud vzít, byt silou, nepůjde-li s námi po dobrém.

ANTIGONĚ *připravená k útěku*

Kam ubohá mám přehnout? Kdo se z bohů mne neb z lidí ujme, ach...

NÁČELNÍK SBORU *ke Kreontovi*

Co děláš, cizince?

KREÓN

Já nedotknu se jeho, nýbrž dívky své!

OIDIPÚS

860 Ach, vládci země!

NÁČELNÍK SBORU

Cizince, toť bezpráví!

KREÓN

Mám právo!

NÁČELNÍK SBORU

Jaké právo?!

KREÓN

Své si odvádím!

OIDIPÚS

865 Ach, občané!

NÁČELNÍK SBORU

Co děláš, cizince? Pusť dívku! Jinak hned se chystej na zápas!

KREÓN

Ustup!

NÁČELNÍK SBORU

Ne před tebou, když tak se strojíš proti nám!

KREÓN

870 Pak utkáš se s mým městem, ublížíš-li mně!

OIDIPÚS

Což já to neříkal?

NÁČELNÍK SBORU *k jednomu z biřiců*

Jen z rukou dívku tu
hned propust!

KREÓN

Nekaž v tom, v čem nemáš žádnou moc!

NÁČELNÍK SBORU *k téměř biřici*

875 Já říkám propust ji!

KREÓN *k Antigoně*

Já tobě: chystej se!

SBOR

Rychle kvapte sem, rychle, sousedé!

Mé město, město mé je ničeno!

Hrozí násilí!

880 Rychle pojdte sem!

ANTIGONÉ

Ach, přátelé, ach, přátelé,
mě nešťastnou již vlekou!

OIDIPÚS

Kde jsi, mé dítě?

ANTIGONÉ

Mne táhnou násilím!

OIDIPÚS

885 Ach, dcero, dej mi ruku!

ANTIGONÉ

Nemám již sílu!

KREÓN *k biřicům*

Jen rychle pryč s ní!

OIDIPÚS

Běda, ach já ubohý!

Ozbrojenci vlekou Antigonu

KREÓN *k Oidipovi*

890 Již nikdy nebudeš v těch dívkách oporu mít na cestách. Však chceš-li vítězem být nad svou vlastní, nad přáteli, z jejichž rozkazu já toto konám, ač jsem jejich vladařem, buď vítězem! Však časem poznáš, vím to přec, že sám tu proti sobě jednáš nemoudře,

895 a nedbals ani dříve vůle přátel svých
a dal ses hněvem nést, jenž stále škodí ti.

Kreón chce odejít, ale vstoupí mu do cesty

NÁČELNÍK SBORU

Stůj tady, cizince!

KREÓN

Jen na mne nesahej!

NÁČELNÍK SBORU

Já nepustím tě, když mi vezmeš tyto dvě.

KREÓN

300 Pak na své město ještě větší výkupné
tím uvalíš — já vezmu nejen tyto dvě.

NÁČELNÍK SBORU

Kam míříš?

KREÓN

Odvedu si také tohoto!

SBOR

Tak hrozně mluvíš!

KREÓN

905 To se stane vzápětí.

NÁČELNÍK SBORU

Jen když ti vladař země nezabrání v tom!

OIDIPÚS

Ty mluvko nestoudný, že ty se dotkneš mne?

KREÓN

Buď zticha, poroučím!

OIDIPÚS

Kéž zdejší bohyně

910 mě ještě k této kletbě hlasu dopřejí!
K těm dvěma dřívějším tys, padouchu, mi vzal
i slabé oko silou, a chceš odejít!
Bůh Hélios, jenž vidí vše, ať tobě dá
i tvému rodu za to, abys stejně žil,
915 až jednou zestárneš, jak nyní žiju já!

KREÓN

Vy zdejší občané, zda tohle vidíte?

OIDIPÚS

Ti vidí mne i tebe, dobře vědí, že
já proti činům tvým jen slovy bráním se.

KREÓN

920 Už dál se nezdržím a odtud násilím
jej odvedu, ač sám a věkem pomalý.

OIDIPÚS

Ach, ach, já ubohý!

NÁČELNÍK SBORU

Š drzostí velikou přišel jsi, cizince,
chceš-li to provést!

KREÓN

To chci!

NÁČELNÍK SBORU

925 Pak nebude už státem tento stát!

KREÓN

Vždyť v právu vítězí i slabý nad silným.

OIDIPÚS

Zda slyšíte, jak mluví?

NÁČELNÍK SBORU

To však nesplní,

to vím.

KREÓN

930 Jen Zeus ví to, nevíš to však ty!

NÁČELNÍK SBORU

To je přece zpupnost!

KREÓN

Zpupnost, musíš ji však snést!

NÁČELNÍK SBORU

935 Sem, všichni lidé! Sem, obce předáci!
Pojďte rychle, pojdte, neboť úprkem
ti odtud pryč se ženou.

Přichází kvapně s průvodem

THÉSEUS

Co to za křik? Co se stalo? Jaký strach vás vyděsil,
že jste obět přerušili, přichystanou vládcí vod,
Kolónu to strážci; rychle povězte, at všechno vím,
kvůli tomu víc jsem spěchal, než se nohám líbilo.

OIDIPÚS

940 Já po hlase tě poznal, drahý! Tento muž
cos hrozného mi právě nechal zakusit.

NÁČELNÍK SBORU

A jak a v čem? A kdo ti ublížil, jen mluv!

OIDIPÚS

Nu Kreón, vidíš ho! Ten vzal mi jediné
dvě dívky, a teď s nimi kvapí odtud pryč.

THÉSEUS

945 Co říkáš?

OIDIPÚS

Slyšíš přece, co jsem utrpěl.

THÉSEUS *k jednomu ze svých průvodců*

950 Co nejrychleji proto někdo ze sluhů
ať spěchá k oltáři a vyzve všecken lid,
jak pěší, tak i jezdce, aby od žertev
tam uháněli tryskem, kde se v jedinou
dvě cesty spojují, tak aby nemohly
nám uniknout ty dívky, a já hostu zde
se nestal směšným, že jsem síle podlehl.

K jednomu ze služebníků

955 Běž rychle, jak jsem rozkázal, a kdybych sem
byl přišel ve hněvu, jak zaslouží si ten,

ukazuje na Kreonta

jej nepustil bych z ruky, neušetřil ran.

Teď podle zákonů, s nimiž přišel sám,

já podle nich, ne jiných, s ním teď naložím.

Ke Kreontovi

Dřív neodejdeš z této země, dokavad

960 ty dvě sem nedáš přivést, nepostavíš v tvář;
vždyť nejednal jsi, jak se sluší na tebe,
a rovněž na tvé předky, na tvou vlastní zem,
když přišels do obce, jež právo zastává
a nestanoví pranic bez zákona, přec
965 jsi řádů této země nešetřil, sem vpad'
a. odvádíš, co chceš, hereš násilím.

Tys myslil, že v mém městě otrocký je duch,
že muži nejsou tu a já že nejsem nic.

Však nevedly tě Théby k této špatnosti,
970 též nedošel bys chvály, kdyby zvěděly,
že loupíš, co je mé a bohů — násilím
pak bědné prosebníky odtud odvlékáš.

A kdybych do tvé země já snad zavítal
a na své straně měl bych právo vrcholné,
975 přec bez souhlasu vládec, byť byl kdokoli,
pryč nikoho bych nevlak', neved'; věděl bych,
jak mám se jako host tam chovat k občanům.

Ty svému městu jenom hanbu působíš,
ač nezaslouží to, a velký počet let
980 tě předvádí jak starce a též hlupáka.

Už dříve řekl jsem a opakuji zas,
ať někdo ony dívky rychle přivede,
sic budeš muset zůstat v zemi této dál,
byť násilím a nerad. Tak ti sděluji
985 i jasnou řečí to, co chovám na srdci.

NÁČELNÍK SBORU

Hleď, cizince, kams dospěl! Podle předků se
zdáš rádným, skutky však ty zřejmě pácháš zlo.

KREÓN

Já nemínil, jak říkáš, synu Aigeův,
že město nemá muže, není rozvážné,

990 já jednal v přesvědčení, že mým příbuzným
lid zdejší nebude tak vřele nakloněn,
že chtěl by je tu živit proti vůli mé.
Já myslil, že ten muž, jenž jako otcovrah
byl usvědčen, že vítán u nich nebude,
995 když s matkou kdysi žil v tak hrozném manželství.
Já věděl též, že u vás soud je nejvyšší,
soud rozvážný, jenž takovýmto tulákům
přec nedovolí bydlet s vámi ve městě.

Ukazuje na Oidipa

V té důvěře jsem tuto kořist získat chtěl.

1000 To nebyl bych však proved', kdyby nevyřkl
tak trpkou kletbu mně a mému rodu též.
Já toužil, uražen, mu stejně odplatit.

Hněv nezestárne nikdy, leč až zemřeme;
jen zemřelých se žádný bol už nedotkne.

1005 A nato jednej ty, jak přeješ si; vždyť já,
ač mluvím právem, sám jsem, a to dává mi
teď pocit slabosti. Ač starce, přece však
chci každý čin ti splatit stejným jednáním.

OIDIPÚS

Ty drzý nestydo, co myslíš? Zdali mne,
1010 již starce, tupíš víc, či sebe samého?

Tys nahlas vyčet' mi tu vraždu, sňatek můj
a strasti, které nerad já ubohý tvor
jsem. zavinil, vždyť bohům se tak líbilo —
ti zanevřeli snad už dávno na náš rod.

1015 A nenašel bys na mně samém jedinou
jen chybu, abys mohl to mi vyčítat,
v čem proti sobě, proti svým jsem chyboval.
A dostal-li můj otec věštbu od boha,
že musí zemřít rukou svého dítěte,

1020 pak sděl mi, jakým právem vytykáš to mně,
jenž tenkrát ještě nebyl zplozen otcem svým,
ni matkou počat, nýbrž ještě nezrozen?
A jsem-li člověk nešťastný,
což vskutku jsem,

1025 a s otcem střetl se a přitom zabil jej,
ač neznal jsem, co činím, komu činím to,
jak právem bys mi vytkl skutek bezděčný?!
A nestydíš se nutit mne, ty bídáku,
i o mém sňatku s matkou mluvit, sestrou tvou?!

1030 Hned objasním to, neboť mlčet nemohu,
když k bohapusté řeči ty jsi odbočil!
Ta zrodila mě, běda! Zrodila, ač já
to nevěděl, ni ona! Jako matka má
mi dítka zrodila jen k vlastní hanbě své.

1035 Však předobře vím jedno: ty že svévolně
teď tupíš ji i mne, já bezděčně však s ní
se oženil a nerad o tom hovořím.

1040 Však ze špatnosti přesto neusvědčí mne
ni onen sňatek, ani že jsem otcovrah,
jak stále hrozně mi a trpce vyčítáš.

Však odpověz mi aspoň k jedné otázce:
což kdyby někdo tebe, „výkvět etnosti“, zde
snad přepad' a hned chtěl tě vraždit, ptal by ses,
zda vrah je otcem tvým, či ztrestal bys ho hned?

1045 Rád máš-li život, myslím, že bys viníka
též potrestal a k právu nic bys nehleděl.
Já zabředl jsem do zla z bohů podnětu,
a kdyby otec žil, já věřím, že by sám
též neměl námitek, co boží určili.

1050 Vždyť ty, ať nejsi spravedlivý, myslíš si,
že vše lze krásně říkat, slušné, neslušné,
a před očima těchto tím mě urážíš.

I to máš za slušné zde vládci lichotit,
i Athénám, že mají správu výbornou;
1055 však při vši této chvále zcela zapomněls,
že dovede-li která země bohy ctít,
že právě tato zem v tom nejvíc vyniká.
Z té mne jsi prosebníka, starce, ukrást chtěl,
vztáhs ruku na mne, na dívky, a chceš jít pryč.
1060 A proto nyní vyzývám tyto bohyně,
je prosím o ochranu, pomoc v modlitbách,
necht' přijdou sem a tebe řádně poučí
i o tom, jací muži stráží Athény.

NÁČELNÍK SBORU

1065 Je šlechetný to muž, ó pane, osud však
má přeubohý, hodný naší pomoci.

THÉSEUS

Dost řečí! Loupežníci odtud spěchají,
a my, zle oloupeni, tady stojíme!

KREÓN

Co žádáš, abych činil, muž tak ochablý?

THÉSEUS

1070 Jdi cestou napřed tam, já půjdu za tebou,
a máš-li dívky ty zde skryté, abys mi
ty sám je ukázal; však jsou-li lupiči
už pryč snad, ani tak se trápit netřeba,
vždyť jiné mužstvo stíhá je a nebudou
dík vzdávat bohům, že mu odtud uprchli.
1075 Jdi přede mnou a věz, žes jal a zajat jsi,
že osud lovce ulovil; co lstí
a neprávem se získá, nelze uchránit.
A nebudeš mít přitom slepce před sebou!

1080 Sám zpupnost takovou a bez vojska, to vím,
bys nepodnikl teď tak směle, odvážně,
tys na někoho při tom činu spoléhal!
A proto musím bránit, aby město mé
jen jedinému muži takto podleгло!
1085 Nu, chápeš to, či planou zdá se ti má řeč
i nyní, jako když jsi tohle osnoval?

KREÓN

Když zde jsem, nemohu nic vytknout řeči tvé;
však doma uvidím i já, co činit mám.

Odchází

THÉSEUS

Jen hroz, když odcházíš! Však ty nám, Oidipe,
tu zůstaň beze strachu a buď ujistěn,
1090 že nezemřu-li dříve, neustanu, až
ti dopomohu zas být pánem dětí svých.

OIDIPÚS

Ať zdar máš, Thésee, vždy za svou šlechtnost,
že takto spravedlivě o mne pečuješ!

Théseus a Kreón odcházejí

SBOR

1095 Kéž byl bych, kde se dá
sbor mužů v hlučný boj,
buď při pýthijském chrámu
neb na břehu, jenž září
světlem pochodní,
kde střeží vznešené dvě bohyně
1100 tamní tajné obřady!
Jejich zlatý klíč
i knězi Eumolpovci
ústa zamyká.

1105 Tam Théseus, v boji rek,
se zjeví na pomoc,
dvě sestry neprovdané
v boji osvobodí
a vítězný hlas zazní
naší krajinou.

1110 Či k západu dál spějí,
k skále sněhem kryté,
k pastvinám niv oitských,
kam na koních buď pádí, nebo na rychlých
vozech o závod.

1115 Lapí je. Lid sousední je děsný v boji,
děsný je Théseus svou mocí.
Všechny uzdy leskem září,
všechna jízda k předu cválá,
Athénu má v zbožné úctě,

1120 milovníci koní,
i vládce moří Poseidóna,
syna Rheina,
země ochránce.

Už jsou v boji, či váhají?

1125 Duch můj předvídá,
že nám brzy vrátí dívky,
které hrozně zkusily
od pokrevních přátel svých.
Dnes Zeus nám cosi splní, splní!

1130 Věštím chrabré utkání.
Kéž jak rychlý holub já bych
vzlét' a z výšin oblaků
sám se dolů okem díval
na ten boj, jak probíhá.

1135 Ó Die, který všechno vidíš,
rač dopřát zdejší občanům,
aby úspěch měli v lovu,
podniknutém odvážně,
i Athéno vznešená!

1140 Též Foiba, lovu ochránce,
ať s Artemidou, sestrou, pošle,
která krotí jeleny
rychlonohé, pestré, aby
na pomoc šel zdejší zemi
1145 a všem občanům.

NÁČELNÍK_SBORU

Ach, hoste bloudící, teď jistě neřekneš,
že lhář jsem já, tvůj strážce, neboť vidím už,
jak obě dívky opět sem k nám spěchají.

OIDIPÚS

A kde? Co říkáš?

Antigoné, Isméné a Théseus se blíží s ozbrojenci

ANTIGONÉ

1150 Otče, otče můj,
kéž z bohů některý ti spatřit dopřeje
zde šlechetného muže, co ti vrátil nás.

OIDIPÚS

Ach, dcero, jste tu opět?

ANTIGONÉ

1155 Vysvobodil nás
svým činem Théseus se svou milou družinou.

OIDIPÚS

Sem, dítě, přistupte, ať obou dotknu se,
už nedoufal jsem nijak, že se vrátíte.

ANTIGONÉ

Co žádáš, stane se, my touhou pahnem též.

OIDIPÚS

Kde tedy, kde jste?

ANTIGONÉ

1160 Obě spolu k tobě jdem.

OIDIPÚS *objímá dcery*

Ó drahá poupátka!

ANTIGONÉ

Je otci drahé vše!

OIDIPÚS

Vy moje berličky!

ANTIGONÉ

Však bědné bědného!

OIDIPÚS

1165 Mám nejmilejší poklad, zemřít nemohu
jak nejbědnější muž, když vy jste blízko mne.
Teď přiviňte se ke mně, dítky, po boku,
stisk opěťujte stiskem, oddech dopřejte
mi po dřívějším pustém, bídném bloudění
1170 a celý příběh svůj mi stručně vylíchte,
vždyť stačí pro váš věk i zcela krátká řeč.

ANTIGONÉ *ukazuje na Thésea*

Ten zde nás zachránil, ty od něho to slyš,
vždyť jeho je to čin, já mohu stručná být.

OIDIPÚS

1175 Můj hostiteli, nic se nediv, že svou řeč
tak vleku — dívky mám, ač už jsem nedoufal.
Vždyť vím, že tuto radost z dětí vrácených
mi nikdo jiný z lidí nemoh' připravit;
tys zachránil je — žádný jiný smrtelník!
1180 Kéž boží dají ti, co tobě sám bych přál
i této zemi, neboť zbožnost takovou,
cit lidský, laskavost a řeč tak upřímnou
já jenom u vás zde jsem našel, to vím,
i splácím řečí svou to dobro — vždyť co mám,
mám od tebe, ne od jiného z lidí všech.
1185 Nuž dej mi, pane, pravici, ať stisknu ji
a zulíbám ti hlavu, jestli ovšem smím.
Však co to říkám? Kterak mohl bych já chtít
se, tebe dotknout, muže, na němž jediný
stín hanby neulpěl? To nesmím, ani však
1190 to nedovolím tobě, neboť jenom ten,
kdo stejné strasti prožil, smí je se mnou nést.
Buď zdráv mi, volám odtud, a jak doposud,
i dále o mne pečuj, spravedlivě chraň!

THÉSEUS

1195 Nic nedivím se, že jsi řeč svou prodloužil,
pln radosti z těch dětí, nedivím se též,
že dal jsi jejich slovům přednost před mými;
to nic mě nemrzí, neb skutky snažím se
spíš ozářit svůj život, nežli spoustou slov.
Mám důkaz, že jsem nedal, starče, planý slib

1200 a nepodved' tě slovy, neboť vedu ti
tvé dcery živé — hrozby nedotkly se jich!
Nač marně chlubit se, jak skončil onen boj?
To beze mne ty sám se doviš od svých dcer.
Však uvaž v duchu zprávu, jež mě zastihla,
1205 když sem jsem právě šel: tu stručně říci lze,
však hodna podivu, a člověk neměl by
řeč podceňovat žádnou, žádnou událost.

OIDIPÚS

Co je to, Thése? Jen, prosím, pouč mne,
vždyť já nic nevím o tom, co ses dověděl.

THÉSEUS

1210 Muž nějaký, jenž není z města prý, co ty,
však s tebou spřízněn, k Poseidónovu
se utek' oltáři a sedí tam, kde já
jsem právě obět vzdával, a teď kvapím sem.

OIDIPÚS

A odkud je? Co žádá, když tam usedl?

THÉSEUS

1215 Nic nevím, jenom to: jak říkají mi, on
pár slov jen od tebe si žádá, mnoho ne.

OIDIPÚS

A jakých? Tam kdo sedí, málo nežádá!

THÉSEUS

Prý promluvit chce s tebou a pak stejnou zas
chce bez pohromy odtud cestou odejít.

OIDIPÚS

1220 A kdo to asi je, kdo tam si usedl?

THÉSEUS

Hleď, zdali není z Argu, z vašich příbuzných
snad někdo, jenž by chtěl to získat od tebe.

Isméné šeptá něco Antigoně, ta zas Oidipovi

OIDIPÚS

Můj drahý, nemluv dál!

THÉSEUS

A copak je ti, co?

OIDIPÚS

1225 Už nechtěj na mně nic!

THÉSEUS

Co nemám chtít, nu mluv!

OIDIPÚS *ukazuje na dcery*

Já tuším z jejich slov, kdo je ten prosebník!

THÉSEUS

Kdo je to, že bych měl mu tohle za zlé mít?

OIDIPÚS

1230 Můj syn to nezdárný, ó pane! Jeho řeč
bych bolestněji snes' než slova čikolí.

THÉSEUS

Což nemůžeš ho slyšet, nečinit však to,
co nechceš? I ho slyšet je ti odporné?

OIDIPÚS

Hlas jeho nad vše je mi, pane, protivný;
a nevrhej mě v nutnost, abych povolil!

THÉSEUS

1235 Však žádá-li to nutně ono sídlo, hleď,
zda nemáš boha dbát, jenž mu ochráncem.

ANTIGONÉ

Ach, otče, slyš mou radu, ač jsem mladičká!
Nech krále, aby touze srdce vyhověl
a zadost učinil i bohu, jak sám chce,
1240 a nám pak dopřej, aby bratr přišel sem!
On nezvratí tvou vůli násilím, buď jist,
když nebude ti říkat slova prospěšná.
Řeč vyslechnout je škoda? V řeči zjeví se,
co se zlým úmyslem by ti zosnoval.

1245 Tys dal mu život! Proto kdyby nejhorší
ti páchal nepravost a nejbezbožnější,
ty přesto nesmíš mu zlo zlem zas oplácet!

Jen povol! Také jiní mají děti zlé

1250 a prudkou vášeň, ale jejich povaha
jak kouzlem dá se změnit přátel domluvou.
Jen na minulost hleď, ne k době přítomné,
stran otce, matky své cos útrap vytrpěl!
Když tohle uvážíš, pak vím, že pochopíš,
jak neblahý má konec vášeň neblahá!

1255 Vždyť nemáš jenom skromné o tom důkazy,
když očí pozbyl jsi a nyní nevidíš!
Však vyhov nám! Vždyť nemá příliš prosit ten,
kdo žádá o právo; kdo dobro prožité
však nezná dobrem splácet, jedná nepěkně.

ATB

OIDIPÚS

1260 Svou řečí vítězíte, mně jen k zármutku;
ať stane se však, dcero, co je milé vám.
Jen až sem, Thésee, pak přijde onen muž,
ať nikdo není pánem mého života!

THÉSEUS

1265 Jen jednou, ne však dvakrát, starče, stačí mi
řeč slyšet takovou! Ač nechlubím se, věz,
žeš-zachráněn, když bůh i mne tu ochrání!

Théseus odejde

SBOR STARCŮ

Kdo dál a dál chce žít
a nezná míry v tom,
ten pošetilým mužem
se jeví očím mým.
1270 Vždyť řada dlouhých let
ve svém průběhu
spíš trpký osud dává.
Nic radostného věru
nepoznáš, když věkem
1275 dospěješ až tam,
kam horoucně sis přál.
Pak pomůže všem stejný
úděl podsvětní:
1280 smrt ukončí náš život,
však bez tance a zpěvu,
bez písně svatební.

Nezrodit se vůbec
je moudrost největší;

1285 kdo na svět přijde však,
je druhá výhoda

co nejrychlejš se vrátit
tam zas, odkud vzešel.

Když mine mladý věk,
1290 vši bláhovosti plný,
plaý nerozumu,
kdo unikne všem trudům?
Kdo všem útrapám?
Závist, hněv a rozepře,
1295 boje, vraždění.

A nakonec nás čeká stáří nemilé,
chabé a opovrhované,
všemi opuštěné,
vždyť útrapy všechny
1300 druží s trampotami.

To stihlo nejen nás — i toho chudáka,
jako když bičuje bouří rozbourěnou
severák mořské pobřeží,
šlehané příbojem vln;

1305 právě tak na Oidipa příboj neštěstí
jak-na břeh dopadá,
drtí ho kletby stále a hrozně:
jedny jdou z míst, kde zapadá slunce,
jiné zas odtud, kde na nebe vzechází,
1310 další pak z jihu, kde vyvrcholí den,
jiné jdou z pobřeží půlnočních temnot.

ANTIGONÉ

Hle, tam už, jak se zdá, k nám, otče, přichází
ten cizinec, jen sám, ne s muži, přitom proud
slz z očí kane mu, jak takto blíží se.

Přichází Polyneikés

OIDIPÚS

1315 Kdo je?

ANTIGONÉ

To on je, jež jsme měli v myšlenkách
už dávno, Polyneikés náš je právě tu.

POLYNEIKÉS

1320 Co dělat, běda? Mám tu nad svým neštětím
dřív lkát, či nad strastmi, jež, dívky, spatřuji
zde u starého otce? S vámi našel jsem
jej - v cizině jak psance, v šatě takovém,
že stará, ošklivá lpí špína na starci,
zle tělo moří mu, a vlasy zcuchané
mu na bezoké hlavě vlají po větru;
1325 jak zdá se, podobné se také dostává
i stravy ubohému jeho žaludku.

Tak příliš pozdě to, já bídák, poznávám!
A přiznám, že jsem z lidí o tvou výživu
dbal nejhůř — na můj osud jiných neptej se!
1330 Vždyť s Diem na trůně dlí pro hřích všeliký
též Milost pospolu; i k tobě, otče, ať
se po bok postaví! Vždyť v čem jsem pochybil,
to napravit se dá, však zvětšit nikoli!
Proč mlčíš?

1335 Ach, promluv něco, otče! Neodvracej se!
Či nic mi neodpovíš, s hanbou pošleš mě
 pryč mlčky, aniž řekneš, proč se hněváš tak?
Ó děti toho muže, drahé sestry mé,
vy aspoň zkuste pohnout ústa otcovská
1340 tak nepříznivá mně, tak hrozně mlčící,
ať nepropouští mne, jenž boha prosím zde,
 pryč v hanbě, aniž ke mně slovo pronesl!

ANTIGONÉ

Sám, nešťastníku, mluv, co potřebuješ. Věz,
že tryská z proudu slov buď radostného cos,

1345 neb odpor působí, neb dojme k soucitu:
i nemluvné tak nutí něco promluvit.

POLYNEIKÉS

Chci tedy promluvit, neb dobře radíš mi!
A předně vzývám toho boha o pomoc,
od jehož oltáře mě této země král
1350 sem přijít vybídl, dal možnost říci vše
i slyšet — a pak odtud vyjít bezpečně.
A toho rád bych dosáh' od vás, přátelé,
i od těchto svých sester a též od otce.

(K Oidipovi)

Teď, otče, chci už říci, proč sem přicházím.
1355 Jak psanec byl jsem vyhnán z vlasti otcovské,
že na vladařský trůn tvůj chtěl jsem zasednout,
vždyť já byl starší. Za to Eteoklés mě
však vyhnal ze země, ač mladší byl než já
a nesnažil se vyjít se mnou po dobrém,
1360 též nepodnikl se mnou zápas tváří v tvář,
však obec ošálil. A toho největší
já ve tvé mstící kletbě hledám příčinu.
A stejný názor slyším také od věstců:
neb když jsem do dórského Argu zavítal
1365 a stal se Adrástovým zetěm, se všemi
se spojil, co jsou v celé zemi apijské
jak první muži ze všech ctění ve zbrani,
vojsk sedmi abych vedl do Théb výpravu,
a s nimi abych čestně v boji zahynul,
1370 neb strůjce toho všeho vyhnal ze země.
Dost o tom slov. — A dále proč teď přicházím?
Já s úpěnlivou prosbou k tobě, otče, jdu
sám za sebe i za všechny své spojence,
co s vojskem sedmerým a s vůdci sedmi teď
1375 kol celé thébské pláně stojí ve zbrani.

Tam mává oštěpem již Amfiaréos,
svým kopím proslulý a první z věstců všech.
Syn Oineúv je druhý, Týdeus aitólský,
pak třetí Eteoklés v Argu zrozený,

1380 a čtvrtý Hippomedón — otec Talaos
jej poslal. Chlubí se jak čtvrtý Kapaneus,
že město Théby zničí zhoubným požárem.

Jak šestý Arkad vstává Parthenopaios:
zván po matce, jež dlouho pannou byla, až
1385 se zrodil Atalantě — její věrná tvář;

pak já, tvůj syn (a ne-li *tvůj*, pak osudu
syn zlého, přestože já tvým jsem nazýván),
voj nebojácný vedu z Argu na Théby.

A při těchto tvých dětech, při tvém životě,
1390 my vespolek tě, otče, snažně žádáme:
již odlož hněv svůj ke mně, neboť pospíchám
teď svého bratra ztrestat jako odplatu,
že vypudil mě z vlasti, o trůn oloupil.

Vždyť je-li spolehlivý výrok věštírny,
1395 pak zvítězí zde ti, k nimž ty se připojíš.

Já při domácích bozích, při pramenech teď
tě prosím: povolný buď ke mně, vyslyš mne,
neb žebrák jsem a psanec a psanec jsi i ty;
1400 že lichoťíme jiným, tím žijem, ty i já,
neb stejný osud zlý nás oba postihl.

On zatím doma vládne (ach, já ubohý!)
a tropí si z nás posměch ve svém přepychu.

Však přistoupíš-li k mému záměru i ty,
1405 já v krátkém čase ho svým vojskem zahubím,
tak abych v domě tvém tě opět usídlil
a sebe rovněž — jej však vyhnal násilím.

To troufat si však mohu jen s tvým souhlasem,
však bez tebe síl nemám k vlastní záchraně.

NÁČELNÍK SBORU

1410 Jen kvůli Théseovi mu řekni, Oidipe,
co vhodné je, a pak ho zase pošli zpět.

OIDIPÚS

Však kdyby, občané, jej nebyl vybědl
král této země, Théseus, aby ke mně šel,
neb soudil, že je hoden odpovědi mé,
pak věru nikdy by můj hlas on nezaslechl.

1415 Teď poctěn půjde pryč, co zví však ode mne,
to nebude ho nikdy těšit v životě!

K Polyneikovi

Ty bídáku, když měl jsi žezlo a též trůn,
nejž nyní v Thébách má zas vlastní bratr tvůj,
ty sám jsi svého otce z vlasti vypudil,
1420 jej donutil být psancem, nosit tento šat;
teď hledíš naň a lkáš, když sám ses ocitl
též v neštěstí a v bídě stejně jako já.

Pláč nepomůže. Musím, dokud budu žít,
vše nést a myslit na to, ty že jsi můj vrah!

1425 Vždyť tys mě v tuto trýzeň, bídu uvrhl,
tys vyhnal mě, tvou vinou bloudím sem a tam
a cizí lidi prosím o svůj denní chléb.

A nemít tyto dcery, dvě své pěstounky,
co na tebe by přišlo, už bych nebyl živ.

1430 Teď ty mě ochraňují, ty mě živí, ty
spíš muži jsou než ženy v strastech společných.
Vás dva však zplodil někdo jiný, a ne já!

Bůh neupírá sice zrak teď na tebe,
však brzy již ho upře, až tví vojáci
1435 se vrhnou na Théby. Ty v žádném případě
to město nezničíš, nýbrž klesneš dřív
i s bratrem zároveň, zle krví potřísněn.

1440 Již dřív jsem tyto Kletby na vás svolával,
a teď je vzývám, ať mi přijdou na pomoc,
ať učíte se ctít své rodiče — a mne
dál nehanobit, když já slepec takové
mám syny! Tyto zde

ukazuje na dcery

nejednaly tak!

1445 I ovládají Kletby sídlo tvé i trůn,
ač bdí-li dosud s Diem Diké odvěká
a stráží dávný zákon jemu po boku.
Již klid se, zavržen, já otec se tě zřek',
ty lumpe lumpů všech, jdi odtud s kletbami,
jež volám na tebe: ať zbraní nezmocníš
se rodné země své a nikdy nevrátíš
1450 se v Argos údolní, kéž zhyneš v souboji,
až bratra usmrtíš, který vyhnal tě.
Tak klnu ti a volám temno Tartaru,
tu děsnou prohlubeň, ať v klín tě pohltí;
i tato božstva volám, volám Area,
1455 jenž vrhl mezi vás tu strašnou nenávisť.
Teď slyšels to a jdi a všem svým Thébanům
i věrným spojencům to oznam, jaký dar
svým vlastním synům k počtě přiřkl Oidipús.

NÁČELNÍK SBORU

1460 Já, Polyneiku, ani z kroků dřívějších
se těšit nemohu — hned odtud odejdi!

POLYNEIKÉS

Ach běda, že mou cestu nezdar postihl,
ach běda, druzi mí! Jak cesta skončila,
již vytáhli jsme z Argu! Ach, já nešťastník!
Cos takového nesmím říci nikomu

1465 z mých přátel, nemohu je ani poslat zpět,
jen mlčky musím se již poddat osudu!
Ach, moje rodné sestry, když teď slyšíte
z úst otcových ty hrozné kletby, při bozích
vás prosím: aspoň vy mě v hanbě nenechte,
1470 když otcova se kletba splní a vy zas
se navrátíte domů — tam pak s počtami
mě vložte do hrobu! Takto zvýší se
i vaše chvála, kterou máte za všechnu
svou péči o otce, ještě pochvalou
1475 (ne menší) za službu, již prokážete mně.

ANTIGONÉ

Však v něčem, Polyneiku, prosím, vyslyš mne!

POLYNEIKÉS

A v čem, má nejmilejší Antigono? Mluv!

ANTIGONÉ

Co nejrychleji s vojskem vrať se do Argu,
ať nezhubíš sám sebe a též město své!

POLYNEIKÉS

1480 To nelze! Jak bych mohl toto vojsko vést
zas nazpět, kdybych jednou najevo dal strach?

ANTIGONÉ

Proč měl bys, mladý muži, planout hněvem zas?
A jaký zisk ti vzejde, vyvrátíš-li vlast?

POLYNEIKÉS

1485 Je hanba prechat zpět! Jsem starší, proto bych
svým jednáním jen posměch sklídl u bratra.

ANTIGONÉ

Jen hled, jak spěje k cíli věštba otcova,
jež oběma vám hlásá v boji dvojí smrt.

POLYNEIKÉS

To on si přeje! Já však nesmím ustoupit!

ANTIGONÉ

1480

Ach běda mi, kdo s tebou odváží se jít,
až uslyší tu hroznou věštbu otcovu?

POLYNEIKÉS

Zlou zvěst jim neřeknu: vždyť zdatný velitel
jen dobrou zprávu hlásí, špatnou nikoli.

ANTIGONÉ

To tedy, bratře, je tvůj pevný úmysl?

POLYNEIKÉS

1495

A už mě nezdržuj! Já o tu výpravu
se postarám, ač bude zlá a neblahá,
díků věštbě otcově a jeho kletbám zlým.
Však vám ať přeje Zeus, když to mi splníte,
vždyť živému tu službu nelze vykonat!
Již pusťte mě a žijte blaze! Živého
mě zde už nespatriíte!

ANTIGONÉ

Ach, já nešťastná!

POLYNEIKÉS

A neplač pro mne!

ANTIGONÉ

Kdo by nelkal pro tebe,
ach, bratře, když tak zřejmě spěcháš smrti vstříc?

POLYNEIKÉS

1505 Když třeba, zemřu!

ANTIGONÉ

Ne, jen mě poslechni!

POLYNEIKÉS

Je nutné to, již nepros!

ANTIGONÉ

Jestli ztratím tě,
jak budu nešťastná!

POLYNEIKÉS

1510

To v rukou božích je,
zda přijde to, či ne. Já za vás k bohům však
se modlím, jen ať nic vás zlého nepotká!
Vám každý přeje zdar, ne však neštěstí.

Polyneikés odchází

SBOR

1515

Znovu, znovu zlo mě těžké postihlo,
a zavínil vše tento slepý cizinec,
pakli osud sám něco nezmění.
Však myslím, záměr bohů
planě nevyzní.

1520

Hledí, hledí k němu vždy Čas a podle toho
věk jednu během věků
umí ponížít,

jinou během dne
zas vynést do výše.

Z dálky je slyšet zahřmění

A nebe hřímá, Die!

OIDIPÚS

1525 Ach děti, děti, zda by někdo z místních chtěl
mi pro Thésea jít? Je šlechetnosti vzor!

ANTIGONÉ

Co, otče, přeješ si, že vladaře sem zveš?

OIDIPÚS

Hned pro něj pošlete, vždyť brzy do Hádu
ten okřídlený Diův hrom mě odvede!

Zahřmí silněji

SBOR

1530 Hle, mohutné to hřmění,
rachot nevýslovný,
to Zeus takhle hřímá,
až vlasy na hlavě hrůzou se nám ježí,
srdce chvěje se.

1535 Zas a zas se nebem blesky kmitají!
Jaký as to značí konec? Máme strach!
Neřítí se nikdy blesk jen naprázdno,
nikdy bez neštěstí!

1540 Ach, mocná nebesa,
ach, Die!

OIDIPÚS

Žel, dcery, již se blíží bohem určený
mi konec života, nelze uniknout.

ANTIGONÉ

Jak víš to? Podle čeho, otče, soudíš tak?

OIDIPÚS

1545 To dobře vím. Ať někdo jde co nejrychlejš
a přivolá sem této země vladaře.

Hřmění se stupňuje

ČLENOVÉ SBORU

Hle, hle, jak duní víc,
jak kolem proniká
strašný hromu zvuk!

1550 Buď milostiv nám, bože,
milostiv nám buď,
chceš-li matce zemi
cos zlého uštedřit.

Buď nám nakloněn a za zlé neměj nám,
že na prokletém muži

1555 spočinul náš zrak.
Kéž za to škodlivého
vděku nedojdem!
Die, nebes pane,
k tobě voláme!

OIDIPÚS

1560 Je muž ten nablízku? Zda ještě zaživa
mě zastihne a při mém plném vědomí?

ANTIGONÉ

A jaké přál by sis mu svěřit tajemství?

OIDIPÚS

1565 Chci za všechno to dobro, co mi prokázal,
se řádně odvděčit mu, jak jsem přislíbil.

SBOR

Spěchej, spěchej sem, ty náš vladaři!
 Obětuješ-li Poseidónovi,
 bohu moří všech,
 žertvy posvátné na kraji úžlabí,
 přijď sem!
 Za laskavost tobě, městu, přátelům,
 náš host chce zasloužené
 díky právě vzdát.
 Nuž, vládce, spěchej sem!

Blíží se

THÉSEUS

Co za křik společný se od vás rozléhá,
 jde zřejmě od vás a též zjevně od hosta?
 Zda Diův hrom to hřmí, či přival s kroupami
 se strhl? Neboť bůh, když běsy takové
 kdy rozpoutá, je možné všeho nadít se.

OIDIPÚS

Ó pane, na mé přání přicházíš a bůh
 tě přivedl sem cestou k štěstí, blahu všech.

THÉSEUS

Co nového je zase, synu Láiiův?

OIDIPÚS

Můj život doznívá; a nežli zemřu, chci
 svůj slib jak městu, tak i tobě vyplnit.

THÉSEUS

A v čempak důkaz tvého skonu spočívá?

OIDIPÚS

To poselství mi sami bozi zvěstují
 a ti mě nezklamali v žádném znamení.

THÉSEUS

A čemu říkáš, starče, zjevné důkazy?

OIDIPÚS

To stále hromobití, velké množství střel,
 jež ruka neúporná v blescích vysílá.

THÉSEUS

Vše věřím ti, neb vidím: mnoho věstils již,
 a neomylně — řekni, co bych dělat měl.

OIDIPÚS

Já poučím tě o tom, synu Aigeův,
 co městu tvému věčným darem zůstane.
 Já sám tě dovedu (však bez průvodců všech)
 hned k místu onomu, kde vbrzku zemřít mám.
 To z lidí nikomu však nikdy neříkej.
 kde skrývá se můj hrob, v kterých končinách,
 tak aby místo štítů, spousty oštěpů
 vždy před vpádem tě chránil cizích vetřelců.

A co by bylo hřích byt slovem naznačit,
 jen ty se dovíš, až tam sám jen zavítáš;
 to z těchto občanů bych neřek' nikomu,
 ba ani vlastním dětem, které mám tak rád.
 Sám tajemství vždy chraň, a nežli ukončíš
 svůj život, nejstaršímu synu oznam je,
 a ten ať sdělí ho zas svému nástupci.

Tak bezpečně pak budeš bydlit v městě, prost
 všech thébských útoků. Vždyť města přečtelná,

1610 ač dobrou správu měla, přece zpyšněla,
a bůh, byť pozdě, přece shlédne na toho,
kdo nedbá božích práv a padá v šílenství.
A to si nepřej zažít, synu Aigeův!

Však zkušenému dávám radu takovou!
1615 Teď spěchejme už k místu (boží znamení
mě velmi k tomu nutká), nemeškejme dál!
Sem, děti, pojďte za mnou! Já vás povedu,
jsem novým vůdcem vám, jak vy jste byly mně.

Jen pojďte bez doteku, nechte mne, ať sám
1620 hrob posvátný si najdu, kde mi stanovil
sám osud, aby tato zem mě přikryla.
Jen tudy, tudy pojďte, Hermés průvodce
mě vede tu a s ním i mrtvých bohyně.

1625 Ó světlo, temné pro mne, dřív mi svítící,
teď naposled se mého těla dotýkáš!
Již tápám naposled, svůj život ukrýt jdu
už do Hádu. A tobě, nejdražšímu z všech,
a rovněž zemi tvé i tvým průvodcům
kěž kyne zdar a blaho, štěstí trvalé,

1630 a ve vzpomínce mějte slepce mrtvého!

Všichni odcházejí za Oidipem, zůstává jen sbor

SBOR STARCŮ

Jestliže můžeme
bohyni podsvětní
prosbami vroucně ctít,
i tebe, Háde, Háde,
1635 vladaři podsvětní,
vroucně vás prosíme, aby náš host
nemusel vstupovat
s žalostnou smrtí k vám,
s přetrudným osudem

1640 v království zemřelých,
ve styžský příbytek.
Za mnoho útrap svých,
jež prožil nevinně,
spravedlivý bůh
1645 ať ho povznese!

Bohyně pochmurné říše
i Kerbere,

netvore nezkrocený,
který prý u brány ležíš,
1650 určené pro všechny hosty,
z podzemní jeskyně kňučíš
a krutý práh podsvětní střežíš
bez konce, stále;
i tebe, Smrti, dcero

1655 Tartara a Země, prosím,
svolte, aby směl
naš host teď volně kráčet
na pláň zemřelých.
Tebe vzývám, Smrti,
1660 jež navždy uspáváš.

Přichází

POSEL

Svou zprávu, občané, co nejstručněji bych
as takto řekl vám: zemřel Oidipús.
Však co a jak se všechno při tom událo,
to nedá se jen stručnou řečí vyličit.

NÁČELNÍK SBORU

1665 Je mrtev, ubožák?

POSEL

Buď zcela ujištěn,
že onen kmet už navždy život dokončil.

NÁČELNÍK SBORU

A jak? Zda bez bolu a božským řízením?

POSEL

To úžasu je hodno, hodno podivu.

1670 Ty dobře víš, vždyť byl jsi svědkem přítomným,
jak bral se odtud (nikdo z přátel nešel s ním)
a jak nás všechny vedl onou cestou sám.

1675 A když se dovlekl až k svahu sráznému,
jenž na kovových stupních ční tam ze země,
tam stanul na jedné z cest křížujících se
blíž duté kotliny, kde Théseus navěky
si s druhem Peirithoem věrnost přísahal.
Tam stanul vprostřed mezi skalou thorickou
a planou hruškou poblíž hrobky kamenné,
1680 kde sedl si a svlekl šat svůj ošklivý.

1685 Pak dcery zavolal a dal si na koupel
a k úlitbě tam přinést vodu proudící.
Ty k Démétrinu chlumu přišly (zelení
byl bujný, zblízka zřejmý); rychle, v pravý čas,
ten otcův příkaz splní: umyjí a šat
mu dají k pohřbu, jak to žádá zbožný zvyk.

1690 Když vykonaly všechno k libosti, jak chtěl,
nic nenechaly stranou z toho, co si přál,
Zeus podsvětní vtom zahřměl. Jak to zaslechly
ty dívky, strnuly. Pak k nohám otcovým
se vrhly, plakaly, a lkaly bez konce
a o-překot se v bolu bily do prsou.

Tu on, jak náhlé, trpké hřmění uslyšel,
je do náruče stisk' a řekl: „Dítky mé,

1695 v den dnešní otec váš vám navždy odchází.
Svou celou bytostí jsem zhynul, nikdy již
mít starost nebudete s pracnou výživou.
Ta byla tvrdá, vím. Však slovo jediné
vám, děti, vyváží tu všechnu lopotu:
1700 tak velkou lásku nikdo nedal pocítit
vám více nežli já. Však mne teď ztratíte
a půjdete pak samy dalším životem.“

Tak všichni navzájem si byli v objetí
a žalně plakali. Když potom nadešel
1705 již konec sténání, pláč přestal zaznívat
a ticho zavládlo, vtom znenadání hlas
naň něčí zavolal; my hrůzou lekli se,
všem vlasy na hlavě se náhle zježily —
vždyť bez ustání všude volal na něj bůh:

1710 „Ty, Oidipe, ach ty, proč váháš odejít?
Tvým váháním se cesta velmi zdržuje.“

Když slepec postřehl, že ho volá bůh,
dá obeslat si vládce země, Thésea.

1715 I řekl mu, když přišel: „Hlavo rozmlá,
dej záruku mi té své dávné věrnosti,
a vy zas, děti, jemu! Slib, že vědomě
je nikdy nezradíš, že vždycky vyplníš,
co za prospěšné uznáš pro ně vykonat.“
1720 I bez váhání dal ten ušlechtilý muž
svůj příslib cizinci a stvrdil přísahou.

A když to vykonal, tu ihned Oidipús
mdlou rukou dcer se dotkl a pak řekl: „Je
teď nutné, milé děti, šlechetně to nést,

by mým
největší

1725 z míst těchto odejít a nechtět vidět to,
co nelze — nesmíte zde slyšet naši řeč.
Nuž odejděte rychle! Jenom Théseus, král,
ať tady je a pozná, co se bude dít.“

Když takto promluvil, my všichni poslechli
a v slzách, hojném nářku odtamtud jsme šli
1730 i s dívkami. Když odešli jsme už a pak
se za chvíli zas obrátili, spatříme,
že nikde muž ten není a jen Théseus sám
měl ruce u hlavy a oči stínil si,
jak kdyby hrozný zjev a strašný naskyt' se,
1735 že ani nelze snášet pohled na něho.

Pak za nedlouhou chvíli uvidíme: král
tam vzýval pokorně a stejnou modlitbou
jak zem, tak Olymp, sídlo bohů nebeských.
A nedoved' by nikdo z lidí vylíčit,

1740 jen Théseus, jakou smrtí stařec zahynul.

Vždyť nezasáhl ho blesk boží, ohnivý,
též mořská vichřice ho neuchvátíla,
jež právě by se strhla, spíše nějaký
ho boží posel odvedl, či pod zemí

1745 dům mrtvých klidný se mu vlídně otevřel.
Vždyť muž ten bez nemoci bolné, bez nářku
tak zvláště skonal, jako z lidí nikdo již.
A kdo si myslí, že snad mluvím nemoudře,
já toho, kdo tak myslí, nechej přemlouvat.

NÁČELNÍK SBORU

1750 A kde jsou dívky s Théseovou družinou?

POSEL

Jsou nedaleko; nářek jejich hlasitý
a jasný oznamuje, že sem spěchají.

Vstupuje Antigoné a Isméné

ANTIGONÉ

Ach, my přebohé, neboť
krev otcova v nás proudí,
1755 navždy zděděná, zdroj nářků.

Už dříve mnoho strastí
jsme měly napořád,
teď nakonec jsme zhlédly
a zažily, co nelze

1760 pochopit a co vám
chceme povědět.

NÁČELNÍK SBORU

Co je to?

ANTIGONÉ

Přátelé, to lze už vytušit.

SBOR

Snad zemřel?

ANTIGONÉ

1765 Každý chtěl by takovou mít smrt.

Vždyť nezhubil ho Arés,
ani vládce vod.
Temný jícen země ho tu uchvátí,
tajuplný osud
1770 pryč ho odnesl.

Jak žalostné! Nám zhoubná noc
se snesla na oči.

Jak vzdálenými kraji máme bloudit, nebo
mořem vzbouřeným

1775 a získávat si trudně
skrovnou obživu?

ISMÉNĚ

To nevím. Kéž by Hádés,
přítel zániku,
mě k otci odnesl, teď tak ubohou!
1780 Můj život budoucí
zvát nelze životem!

NÁČELNÍK SBORU

Vý dívky dvě, tak šlechtné,
je nutno klidně nést,
co na nás sešle bůh;
1785 tím netrapte se příliš
a žijte bez poskvrny.

ANTIGONĚ

A přece touha zbyla
po těch útrapách!
Co nijak není milé,
1790 mně bylo milé přec,
když mívala jsem otce
ve své náruči.

Ach otče, milý otče,
temno podsvětní tě navždy ukrývá!

1795 Však neuhasne nikdy má ni sestřina
láska k tobě!

NÁČELNÍK SBORU

Skonal?

ANTIGONĚ

A skonal, jak si přál.

NÁČELNÍK SBORU

A jak?

ANTIGONĚ

1800 Zemřel, jak sám toužil,
v cizí krajině,
má navždy pod zemí
lůžko v stínu skryté.
My želíme ho dál a pláčem pro něho.

1805 Pro tebe, ach, otče, slzí oko mé
a naříká.

Jak ubohá, bych mohla
velikou svou žalost
v srdci utlumit?

1810 Zemřels mi v cizině, otče, a tvůj hrob
sirý zůstane.

ISMÉNĚ

Ach, jaký asi osud
mě čeká, ubohou,
i tebe, milá sestro,

1815 když osiřelé dívky
jsme teď po otci?

NÁČELNÍK SBORU

Když dosáhl on šťastně
konce života,
pak, milé dívky,

1820 přestaňte už lkát.
Pohromám se nikdo z lidí
vyhnout nemůže.

ANTIGONĚ k Isméně

Vraťme se nazpátek, sestro milená!

ISMÉNĚ

Co dělat tam?

ANTIGONÉ

1825 Touha mě vede.

ISMÉNÉ

Jaká?

ANTIGONÉ

Chci spatřit tu hrobku pod zemí.

ISMÉNÉ

Čípak?

ANTIGONÉ

Ach běda, otcovu!

ISMÉNÉ

1830 Což myslíš, že to lze?
Což nevidíš?

ANTIGONÉ

Proč tato výčitka?

ISMÉNÉ

Dále, že...

ANTIGONÉ

Co to zas znamená?

ISMÉNÉ

1835 ...tam skonal nepohřben a navíc zcela sám.

ANTIGONÉ

Mě k hrobu veď a tam mě usmrť pak!

ISMÉNÉ

Ach, já přenešťastná! Jak mám, ach,
nešťastný svůj život trávit dál,
sama, v nesnážích?

NÁČELNÍK SBORU

1840 Zanechte už obav, milé dívčiny!

ANTIGONÉ

Kam mám uniknout?

NÁČELNÍK SBORU

Již dříve uniklo!

ANTIGONÉ

Co?

NÁČELNÍK SBORU

To nebezpečí, jež vám hrozilo.

ANTIGONÉ

1845 Přemýšlím...

NÁČELNÍK SBORU

Nač myslíš zase, nač?

ANTIGONÉ

Jak do vlasti se vrátit,
nevím však...

NÁČELNÍK SBORU

Nic takového nechtěj!

ANTIGONÉ

1850 Starost doléhá.

SBOR

I dříve doléhala!

ANTIGONÉ

Dřív velmi obtížná, teď však nad síly!

NÁČELNÍK SBORU

Jaké moře útrap osud určil vám!

ANTIGONÉ

Kam obrátit se, Die, kam, ach, kam?

1855 Co čekat mám, v co doufat?

Kam bůh mě pohání?

Přichází

THÉSEUS

Už nechte nářku, dívky! V případě,
že s povděkem kdo vítal lůžko pod zemí,
tam není třeba žalu. Vždyť by to byl hřích.

ANTIGONÉ

1860 Ó synu Aigeův, my vřele prosíme...

THÉSEUS

Jaké přání, dívky, mám vám vyplnit?

ANTIGONÉ

Hrob otce našeho my samy toužíme
teď spatřit.

THÉSEUS

Ale to přec nelze dovolit!

ANTIGONÉ

1865 Cos řekl, vladaři, králi athénský?

THÉSEUS

Váš otec, dívky, uložil mi dřív,
že nikdo z lidí nemá vstoupit do těch míst
a mluvit k oné schránce posvátné,
ve které váš otec spočinul.

1870 A slíbil, jestli to řádně vykonám,
že moje země nikdy nepocítí žal.
Toho svědkem byl i náš strážný bůh,
a také Diův Horkos, všechno slyšící.

ANTIGONÉ

Je-li poslední to vůle otcova,
1875 to nech ať postačí. Nyní vyprav nás
do Théb pradávných, zda mohly bychom snad
zabránit té vraždě, hrozící
bratrům oběma.

THÉSEUS

I to vám učiním. A také vše, co hodlám
1880 ještě konat, má vám být na prospěch
a z vděčnosti i tomu, jenž právě dokonal
a leží pod zemí. V tom ustát nemohu.

NÁČELNÍK SBORU *při odchodu s ostatními*

Už skončete svůj pláč
1885 a netruchlete dál! Ve všem
platí daný slib.